

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΝΟΡΙΑΚΟΥ ΚΛΗΡΟΥ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΤΟΣ ΙΑ' | ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19 | 1 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1962 | ΑΡΙΘ. 7

ΟΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΤΗΣ ΕΦΗΒΙΚΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΟΝ ΕΡΓΟΝ

Α'.

Διὰ τὴν κατανοήσῃ ὁ ἱερεὺς ποιά εἶναι ἡ ὀρθή γραμμὴ πλεύσεως τοῦ ποιμαντικοῦ ἔργου εἰς τὰς τάξεις τῶν νέων, πρέπει νὰ ἔχη ὑπὸ ὄψιν τοὺς ὑφάλους, τοὺς σκοπέλους καὶ τὰ ναρκοπέδια, τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ παρακάμψουν οἱ νέοι. Πρέπει νὰ τοὺς βοηθήσῃ νὰ ἀντιμετωπίσουν θαρραλέως καὶ ἀποφασιστικῶς τοὺς κινδύνους, οἱ ὁποῖοι δημιουργοῦνται δι' αὐτοὺς κατὰ τὴν κρίσιμον ἡλικίαν των. Ποῖοι λοιπὸν εἶναι οἱ κίνδυνοι αὐτοί;

α) Ὁ κίνδυνος τῆς θρησκευτικῆς ἀδιαφορίας καὶ τῆς ἀρνήσεως τῆς πίστεως. Κατὰ τὴν ἐφηβικὴν ἡλικίαν ἡ σωματικὴ ἀνάπτυξις προχωρῆ ἄματῶδως καὶ ταχέως, ἀπὸ ἐνδοκρινικῆς δὲ ἀπόψεως ἡ περίοδος αὕτη κυριαρχεῖται ἀπὸ τὴν δρασίν τοῦ γεννητικοῦ ὁρμονικοῦ ἀστερισμοῦ. Ὡσαύτως ἐκκολάπτονται ὅλα τὰ δυναμικὰ σπέρματα τῆς ψυχῆς τοῦ ἀτόμου εἰς τρόπον ὥστε διὰ τῆς αἰφνιδίου ἀνθήσεως καὶ ἀφυπνίσεως τῆς προσωπικότητος τῶν νέων ἐγκαινιάζεται παρ' αὐτοῖς μία νέα ζωὴ, μία νῆα νηουα, ὡς θὰ ἔλεγεν ὁ Δάντης.

Ἡ διάνοια ἐν πρώτοις ἀποκτᾷ νέους ὀρίζοντας. Ἀφυπνίζεται ἢ πρὸς τὴν γνῶσιν ὁρμῇ καὶ ὁ νέος προσπαθεῖ νὰ εὕρῃ τὰ νήματα τῆς ζωῆς, τῇ βοηθείᾳ τῶν ὁποίων θὰ βαδίσῃ διὰ τοῦ λαβυρίνθου τῆς πραγματικότητος. Ἀναπτύσσεται εἰς αὐτὸν ἡ κριτικὴ δύναμις, ἣτις ὀδηγεῖ εἰς χαλάρωσιν τῆς πνευματικῆς αὐτοῦ ἐξαρτήσεως ἀπὸ τὰς ἀθεντίας τοῦ παρελθόντος καὶ εἰς ἀξῆσιν τῆς ὁρμῆς πρὸς ἀνεξαρτησίαν, αὐτοκαθορισμόν, αὐτοδιαμόρφωσιν καὶ αὐτοκυβέρνησιν. Ἀνοίγει δι' αὐτὸν περίοδος ἀτομιστικῆ,

αυτονομιστική, ήγυετική, αναρχική, κατὰ τὴν ὁποίαν τὸ αὐτο-
συναίσθημα, ἡ ὑπεροψία, ἡ αὐτοπεποίθησις, ἡ κομπορορημοσύνη,
τὸ ὑπερκριτικὸν καὶ σκεπτικιστικὸν πνεῦμα, ἡ ριζοσπαστικὴ
καὶ εἰκονοκλαστικὴ ὁρμή, τὸ πνεῦμα τῆς ἀποστασίας ζητεῖ αὐ-
τοτέλειαν καὶ χειραφεσίαν ἀπὸ τὰς παραδεδεγμένας ἀξίας καὶ
ιδέας τῶν προγενεστέρων γενεῶν, τῶν ἀνωτέρων, τῶν γονέων,
τῶν διδασκάλων. Ἄν μέχρι τοῦδε τὰ ἡγία εὗρισκοντο
κατὰ τὸ πλεῖστον εἰς τὰς χεῖρας τῶν γονέων καὶ διδα-
σκάλων, ἐφεξῆς ταῦτα μεταβιβάζονται εἰς τὸν νέον. Ἐπὶ ἐν
διάστημα δυνάμεθα ἀκόμη νὰ καθήμεθα ὡς σύμβουλοι ἐπὶ τοῦ
αὐτοῦ δίφρου, πλησίον τοῦ ἡγιοῦ, ἀλλ' ὄχι ἐπὶ πολλὸν χρόνον.
Ὁ νέος κατ' αὐτὴν τὴν ἡλικίαν πολλάκις παρουσιάζει τὸ θέαμα
ἐνὸς «φουσκωμένου διάνου», ζωηρὰς τάσεις διὰ μεταρρυθμίσεις,
διὰ πνευματικὰς ἐπαναστάσεις, δι' ἀναθεώρησιν τῶν ιδεῶν, ὡς
καὶ ἀποπείρας συγκροτήσεως ἰδίας κοσμοθεωρίας, ἐν τῇ ὁποίᾳ
δι' ἰδίας πνευματικῆς ἐνεργείας θὰ ἔχη ἀνακαλύψει τὰ αἷτια καὶ
τὸν λόγον τῶν γεγονότων καὶ τῶν φαινομένων. Γενικῶς «ἡ νεα-
νικὴ περίοδος εἶναι ὁ καιρὸς τῶν ἐρωτήσεων καὶ τῶν ἀποριῶν.
Θρησκευτικαί, κοινωνικαὶ πεποιθήσεις, παραδόσεις τῆς φυλῆς
σεβασταὶ ὑπὸ τῶν αἰώνων ὑποβάλλονται ὑπὸ τῶν νέων εἰς καν-
στικωτέραν κριτικὴν καὶ μετὰ καταπλησσοῦσης καὶ ἀδικαιολο-
γίτου ἀλαζονείας».

Μία τοιαύτη λοιπὸν κριτικὴ στάσις τῶν νέων ἀπέναντι τῶν
παραδεδεγμένων ἀξιῶν καὶ ιδεῶν φυσικὸν εἶναι νὰ ἔχη ἀναλό-
γους ἐκδηλώσεις καὶ εἰς τὴν μεταφυσικὴν καὶ τὴν θρησκευτικὴν
σφαῖραν. Τὸ ἐσχηματισμένον καὶ μορφοποιηθὲν τῶν θρησκευ-
τικῶν παραδόσεων δὲν συμφωνεῖ πρὸς τὸν κυματούμενον ἐνδό-
μυχον αὐτῶν βίον. Δι' αὐτὸ τὸ ὑπερκριτικὸν καὶ σκεπτικιστι-
κὸν πνεῦμα δημιουργεῖ εἰς τὴν ψυχὴν αὐτῶν ἀμφιταλαντεύσεις.
Τὸ ἐν τῇ Θρησκείᾳ ὑπερφυσικὸν ἰδίως στοιχεῖον ἢ τὸ παλαιὸν
ἀκαθῶδες πρόβλημα τῆς Θεοδικίας εἶναι ἡ πέτρα τοῦ σκανδά-
λου διὰ πλείστους νέους. Ὡς λέγει ὁ Σπράγκνερ, «τὴν πρὸς τὴν
ἀλήθειαν βούλησιν, στοιχεῖον παντάπασιν ἠθικόν, σκανδαλίζου-
σιν εὐνοήτως αἱ περὶ θαυμάτων διηγήσεις, αἱ ἐγέρσεις νεκρῶν καὶ
ιδίᾳ ἢ Ἀνάστασις. Ὁ νοῦς τλαιπωρεῖται ἀμηχάνως ὑπὸ τοῦ μω-

στηρίον τῆς Ἀγίας Τριάδος ἢ ἀπορρίπτει ταχέως αὐτὸ τῇ βοη-
 θείᾳ κριτικοῦ ἐλέγχου. Εἰς τὴν περὶ δημιουργίας ἱστορίαν ὀφεί-
 λονται οἱ μεγάλοι σωροὶ τῶν ἐρειπίων, εἰς τὰ ὅποια μεταβάλλον-
 ται αἱ θρησκευτικαὶ πεποιθήσεις μεγάλου μέρους ἀνθρώπων. Ἀ-
 ποδεικνύεται ἡ ὑπαρξίς τοῦ Θεοῦ; Εἶναι δυνατόν νὰ ἔχη υἷὸν ἐκ
 παρθένου γεννηθέντα; Ἦτο δυνατόν νὰ πορευθῆ μετὰ τῶν μαθη-
 τῶν ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἑμμαοὺς;... Δυνάμεθα νὰ δεχθῶμεν ὅτι τὸν
 κόσμον τοῦτον τῆς ἀδικίας ἐδημιούργησεν ἡ ἀγαθότης ἐνὸς Θεοῦ;
 Διατί ἐπιτρέπει τὸ κακόν; Διατί ἐπιτρέπει νὰ εὐδοκιμῆ ὁ ἄμαρ-
 τωλὸς καὶ νὰ ἀφανίζεται ὁ ἄγνός καὶ ἔντιμος;». Ὡς τονίζει καὶ
 ὁ καθηγητῆς Δ. Μωραΐτης, «ὁ ἔφηβος ἀναγκάως θὰ διέλθῃ διὰ
 τῆς φάσεως τῆς ἀμφιβολίας, τῆς κριτικῆς. Ὡς πρὸς τὸ εἶδος τῶν
 ἀμφιβολιῶν, αὗται ἀναφέρονται εἰς τὸ ὑπερφυσικὸν στοιχεῖον τῆς
 Θρησκείας, «τὰ θαύματα, τὰ μυστήρια, τὴν θεότητα τοῦ Χρι-
 στοῦ, ἀλλὰ καὶ τὴν ὑπαρξίν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν ἀθανασία τῆς ψυ-
 χῆς».

Αἱ ἀμφιβολίαι αὗται διὰ τοὺς γνωρίζοντας τὴν νεανικὴν ψυ-
 χήν, ὅταν δὲν συνδέωνται μετὰ ἠθικῶν παρεκτροπῶν, δὲν εἶναι
 τι ἀνησυχητικόν. Εἶναι μία φυσιολογικὴ ἐκδήλωσις τῆς νεανι-
 κῆς ψυχῆς. «Τί φυσικώτερον νὰ θέλῃ ὁ νέος νὰ ἀποσαφηνίσῃ
 καὶ σταθεροποιήσῃ τὰς θρησκευτικὰς του πεποιθήσεις, τὰς ὁποίας
 παρέλαβεν ἀπὸ τοὺς γονεῖς του καὶ ἐδιδάχθη εἰς τὸ σχολεῖον;». Ἄλλ' εἰς
 τὸ σημεῖον αὐτὸ ἀκριβῶς δημιουργεῖται εἰς μέγας κίν-
 δυνος διὰ τοὺς νέους. Ὅταν οὗτοι, κατὰ τὴν κρίσιμον ταύτην
 ἡλικίαν, χειραγωγηθοῦν ἀπὸ ἀνθρώπους, ἀρνούμενους τὴν πί-
 στιν, ἢ ἀπὸ βιβλία ἀντιχριστιανικοῦ καὶ ὕλιστικοῦ περιεχομένου,
 εἶναι δυνατόν νὰ κλονισθοῦν εἰς τὴν πίστιν καὶ νὰ ὀδηγηθοῦν εἰς
 κατάστασιν πλήρους ἀδιαφορίας ἢ εἰς ῥῆξιν πρὸς τὸν Χριστια-
 νισμόν καὶ τὴν δημιουργίαν μιᾶς ἀναιμικῆς προσωπικῆς θρησκευ-
 τικότητος.

Ὁ κίνδυνος οὗτος γίνεται ἀκόμη μεγαλύτερος καὶ δύναται νὰ
 ὀδηγήσῃ τοὺς νέους εἰς πλήρη ἀπιστίαν, ὅταν οὗτοι παρασυρθοῦν
 εἰς βίον ἄτακτον καὶ ἀνῆθικον. Εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην ἡ φυ-
 σιολογικὴ ἀμφιβολία μεταβάλλεται εἰς ὀλοκληρωτικὴν ἄρνησιν
 τῶν θρησκευτικῶν ἀληθειῶν. «Πᾶς γὰρ ὁ φαῦλα πράσων μισεῖ

Η ΒΛΑΣΦΗΜΙΑ ΣΤΙΓΜΑ ΘΛΙΒΕΡΟ ΤΟΥ ΑΙΩΝΟΣ ΜΑΣ

8. ΜΕΓΑΛΟ ΣΤΙΓΜΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΜΑΣ

Η ΒΛΑΣΦΗΜΙΑ

Θεωροῦμε πολὺ ἀναπτυγμένο τὸ σύγχρονο πολιτισμὸ μας. Καὶ ὀμιλοῦμε συνήθως γιὰ τὰ μεγάλα ἐπιτεύγματα, γιὰ τὴν ἐξέλιξι τῆς ζωῆς, γιὰ τὶς ἀνέσεις καὶ εὐχαριστήσεις, πού, δυστυχῶς, στίς ἡμέρες μας τόσο χαμηλὰ ἀναζητοῦνται, γιὰ ὅλα ἐκεῖνα, πού εἶναι ἀπόρροια τοῦ ἑλληνοχριστιανικοῦ μας πολιτισμοῦ, ὅπως βαυκαλιζόμεσθε νὰ τὸν ὀνομάζωμε!

Ἄλλ' ὅταν στὸν «προωδευμένο» εἰκοστὸ αἰῶνα παρουσιάζονται πλῆθος ἀναισχύντων βλασφημῶν· ὅταν βλέπετε πνευματικὴ κατὰπτωσι σὲ ἀφάνταστο βαθμὸ· ὅταν πλούσιοι καὶ πτωχοὶ ποδοπατοῦν τὸ θεῖο Νόμο καὶ κυλίσονται, σὰν χοῖροι, στὸ βοῦρκο κάθε ἀμαρτίας καὶ ἀνηθικότητος· ὅταν ἄρχοντες καὶ ἀρχόμενοι, σὲ ποσοστὸ ὄχι μικρὸ, ὑβρίζουν καὶ βλασφημοῦν τὸν Θεὸν καὶ τὰ θεῖα· κι' ὅταν τὸ ἐπίσημο κράτος ἀδιαφορεῖ γιὰ ὅλα αὐτὰ καὶ δὲν ἀναλαμβάνει νὰ πατάξῃ ἀποτελεσματικὰ τὸ ὀλέθριο τοῦτο κακόν, δὲν στιγματίζεται μὲ αὐτὸν τὸν τρόπο ἔλεεινὰ ὁ περίφημος πολιτισμὸς μας; Καὶ δὲν καταισχύνεται ἀνεπανόρθωτα τὸ χριστιανικόν μας ὄνομα; Ἄλλ' ἐκτὸς τούτου δὲν μειώνεται θλιβερὰ ὁ ἀνθρωπισμὸς μας;

Ναί. Ἀποκτήνωσις ἐπέρχεται, τότε. Κάθε ἀνθρωπίνῃ ἀξίᾳ σβύνεται. Καὶ ὁ βίος τοῦ ἀνθρώπου ὅλως διόλου ἐξαχρειώνεται καὶ ὑλοποιεῖται.

Ταλαίπωρος ἀνθρώπος! τονίζει καὶ ὁ ψαλμωδός. Ὁ Θεὸς τὸν

τὸ φῶς καὶ οὐκ ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα μὴ ἐλεγχθῇ τὰ ἔργα αὐτοῦ» (Ἰωάν. γ', 20). Ὁ ἀνήθικος ἀνθρώπος δὲν δύναται νὰ ἴδῃ τὸν Θεόν, διότι «τοῖς τὰ φαῦλα πράσσουνσι Θεὸς οὐκ ἐμφανίζεται». Κατὰ τὸν Λάϊμπνιτς, «ἂν ἡ γεωμετρία ἀντιτίθετο εἰς τὰ πάθη μας, δὲν θὰ ἔλειπον ἀνθρώποι, ὅπως διαφιλονίκησον τὴν θετικότητα τῶν ἀποδείξεών της». Ὅταν ἡ ἀγλὴς τῆς ἀμαρτίας σκοτίζη τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου, τότε οὔτε οἱ οὐρανοὶ διηγοῦνται εἰς αὐτὸν τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ, οὔτε ὁ Σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ τὴν ἀγάπην τοῦ Οὐρανίου Πατρὸς.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

ἔπλασε «κατ' εἰκόνα» Του. Τὸν ἐστόλισε μὲ τὸν λόγον. Καὶ τὸν ἐτίμησε σὰν ἀντιπρόσωπό Του. Καὶ αὐτὸς ἐξομοιώνεται μὲ τ' ἄλογα κτήνη, ζῆ σὰν κτῆνος καὶ πεθαίνει σὰν κτῆνος! (Ψαλμ. 48,12,21).

Ἄλλὰ καὶ ὁ Ἰερὸς Χρυσόστομος λέγει πῶς ὁ βλάσφημος τόσα πολὺ ξεπέφτει, πού γίνεται τρισχειρότερος κι' ἀπὸ τὰ ζῶα, καὶ πιὸ ἀναίσθητος ἀπ' τὶς πέτρες. Ὅταν ἀκούσης — γράφει — πῶς ὁ ἄνθρωπος ὁμοιώθηκε μὲ τ' ἄλογα κτήνη μὴ νομίσης, ὅτι θέλει νὰ τὸν θίξῃ, ἀλλ' ὅτι κι' ἀπ' ἐκεῖνα χειρότερος μὲ τὴ θέλησί τους ἔχει γίνει. Αὐτὸ ἐννοεῖ. Καὶ ἀκριβῶς αὐτὸ τὸ πρᾶγμα συντελεῖ στὸ νὰ καταντᾷ σὲ μεγαλύτερη ἀχαριστία.

Σκεφθῆτε ὅμως καὶ τὴν κατάπτωσι, στὴν ὁποία περιῆλθε τὸ Ἔθνος μας στὸν Εἰκοστὸ αἰῶνα! Ὅταν ὁ Ἀπόστολος Παῦλος τὸ 51 μ.Χ. ἦλθε στὴν Ἑλλάδα μας κι' ἐπεσκέφθηκε τὴν Ἀθήνα, τὴν ἐστία τῶν γραμμάτων, τῆς φιλοσοφίας καὶ τὴν πηγὴν κάθε πνευματικότητος, εἶπε τὰ περίφημα ἐκεῖνα λόγια, στὸν Ἄρειο Πάγο, πού ἔδιδαν τὸ χαρακτηριστικὸ γνῶρισμα τῆς φυλῆς μας: Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, σᾶς βλέπω σὰν πιὸ εὐλαβεστέρους καὶ καθ' ὅλα πιὸ θρησκους ἀπὸ πολλοὺς ἄλλους ἀνθρώπους. Καὶ λέγω τοῦτο, γιατί περνῶντας τοὺς δρόμους τῆς πόλεώς σας καὶ ἐξετάζοντας προσεκτικὰ ἐκεῖνα πού λατρεύετε, βρῆκα κ' ἓνα βωμό, στὸν ὁποῖο γράφετε, ὅτι εἶναι ἀφιερωμένος στὸν Ἄγνωστο Θεὸ (Πράξ. ιζ' 22-23). Βλέπετε, λοιπόν; Ποιὸ εὐσεβέστεροι. Καὶ τοῦτο γιατί ὁ Παῦλος δὲν βρῆκε μόνο τὸν ἰδιαιτέρο ἐκεῖνο βωμό, ἀλλὰ γυρνῶντας τὴν πόλιν δὲν ἄκουσε κανένα Ἀθηναῖο εἰδωλολάτρη νὰ βλασφημῇ τὸν Δία ἢ τὸν Ἀπόλλωνα, τὴν Ἀθηνᾶν ἢ κανένα ἄλλον ψευδοθεὸν τοῦ Ὀλύμπου. Εἶχαν ὅμως νόμο αὐστηρό, πού τὸν ἐφήρμοζε πέρα γιὰ πέρα ἢ Πολιτεία, κι' ἐπέβαλε θάνατον σ' ὅποιονδῆποτε ἐκφραζόνταν ἀσεβῶς κατὰ τῶν Θεῶν.

Ἄν τώρα ὑποθέσωμε πῶς σήμερα θὰ ἔφθανε ἀνάμεσά μας ὁ θεῖος αὐτὸς Ἀπόστολος, τί ἐντύπωσι θὰ ἐσχημάτιζε ἀπ' τὶς ἀνόσιες ὕβρεις καὶ τὶς φοβερὲς βλασφημίες τῶν νεοελλήνων, πού ζοῦν στὸν Εἰκοστὸ αἰῶνα; Δὲν θὰ τοῦ φανοῦμε ὅλως διόλου ἀγνώριστοι; Δὲν θὰ κορυφωθῇ ἡ ἀπορία του, ὅταν διαπιστώσῃ ἀπὸ τὰς βλασφημίας, πού ἐξακοντίζουν Ἕλληνες ἀξιωματοῦχοι, ἐπιστήμονες, στρατιωτικοί, ἀγράμματοι, ὅτι τὸ εὐσεβέστατο Ἑλληνικὸ Ἔθνος μεταβλήθηκε σὲ ἀσεβέστατο;!

Νὰ γιατί ἡ βλασφημία ἀποτελεῖ μεγάλο καὶ θλιβερὸ στίγμα τοῦ αἵδωνος μας.

9. ΣΥΝΕΝΟΧΟΙ ΤΩΝ ΒΛΑΣΦΗΜΩΝ

Βέβαια ὅλοι δὲν βλασφημοῦν. Πολλοὶ Χριστιανοί, εὐτυχῶς, σέβονται καὶ ἀγαποῦν τὸν Θεόν. Μάλιστα ὑπάρχουν κ' ἐκεῖνοι ποὺ ὑπερφητανεῦνται, πὼς ποτὲ στὴ ζωὴ τους δὲν ἐβλασφήμησαν. Ἐν τούτοις ὅμως δὲν διστάζομε νὰ ποῦμε, πὼς πολλοὶ ἀπ' αὐτοὺς πέρνουν μέρος στὴν εὐθύνη τῆς βλασφημίας. Χωρὶς νὰ τὸ καταλαβαίνουν, πολὺ περισσότερο χωρὶς νὰ τὸ θέλουν, γίνονται συνένοχοι τῶν βλασφημῶν. Πῶς συμβαίνει τοῦτο; Ἀπλούστατα. Ἀκούουν δημόσια νὰ βλασφημῆται ὁ Θεός, πᾶν ὅσιον τῆς ἀγίας μας θρησκείας, καὶ αὐτοὶ δείχνουν κλασσικὴ ἀδιαφορία. Σὰν νὰ μὴ συμβαίνει τίποτε.

Ἄλλ' ἂν συνέβαινε νὰ διέσυραν τὴν ὑπόληψιν τῆς οἰκογενείας σου, θὰ ἔδειχνες, ἄνθρωπε, τὴν ἴδια ἀπάθεια; Ἄν ὕβριζαν τὸν πατέρα σου ἢ τὴν μητέρα σου; Ἄν κακολογοῦσαν τὴν γυναῖκα ἢ τὴν ἀδελφὴ σου, θὰ ἀδιαφοροῦσες κατὰ τὸν ἴδιο τρόπο; Ἀσφαλῶς ὄχι. Ἀπεναντίας ἔξω φρενῶν θὰ γινόσουν. Θὰ ἐζητοῦσες τὸν λόγον. Θὰ ὑπερασπιζόσουν τὴν οἰκογενειακὴ σου τιμὴ. Θᾶτρεχες στὸ δικαστήριον γιὰ νὰ μηνύσης τὸν ὕβριστή σου γιὰ τὴν γενομένην δυσφήμισιν. Καὶ ἀσφαλῶς τὸ δικαστήριον θὰ σοῦ ἀποκαθιστοῦσε τὴν προσβληθεῖσα ὑπόληψίν σου, τιμωρῶντας παραδειγματικὰ τὸν ὕβριστή σου.

Ἄλλὰ γιὰ τὴν βλασφημίαν κατὰ τοῦ Θεοῦ δὲν συγκινεῖσαι. Ὑβρίζεται ὁ Σωτῆρας μας Ἰησοῦς Χριστός, ποῦ γιὰ σένα καὶ γιὰ ὅλους μας ἔχυσε τὸ τίμιον αἷμά Του, καὶ δὲν στενοχωρεῖσαι. Ἀκοῦς νὰ διασύρεται τὸ πανάσπιλον ὄνομα τῆς Παναγίας μας, ποῦ μᾶς προστατεύει κάθε στιγμὴ καὶ κάθε ὥρα, καὶ ἀρνεῖσαι νὰ πράξεις τὸ καθήκόν σου.

Διστάζεις, λοιπόν, νὰ παρουσιασθῆς ὑπερασπιστὴς τῶν ἱερῶν τῆς ἀγίας μας θρησκείας; Φοβεῖσαι νὰ διαμαρτυρηθῆς ἔντονα γιὰ τὴν ἀσέβεια; Δὲν ἀγανακτεῖς δι' ὅσα ἀκοῦς καὶ βλέπεις; Ἐ, εἶσαι ἔνοχος καὶ συνένοχος μὲ τοὺς βλασφήμους. Σιωπηρὰ συγκατατίθεσαι μὲ τὶς ἄθλιες ἐνέργειάς των. Χωρὶς νὰ τὸ θέλῃς, μὲ τὴν ἀπαράδεκτη σιωπὴ σου, συμφωνεῖς μὲ τὴν βλάσφημη τακτικὴ των. Κ' ἔτσι συμμετέχεις στὴν εὐθύνη γιὰ τὸ διαπραττόμενον ἔγκλημα.

Τί πρέπει, λοιπόν, νὰ γίνῃ;

(Συνεχίζεται)

Ἄρχιμ. ΦΙΛΑΡΕΤΟΣ ΒΙΤΑΛΗΣ
Ἱεροκλήρυξ Ἱ. Μητροπόλεως Νικοπόλεως

ΤΑΠΕΙΝΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΕΙΣ ΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΑΣ ΤΟΥ ΑΠ. ΠΑΥΛΟΥ

ΑΠΟ ΤΟΝ κ. ΦΩΤΗ ΚΟΝΤΟΓΛΟΥ

Οί Πατέρες ἔχουνε γράψει πολλά ἀπάνω σ' αὐτὸ τὸ θέμα, πού μερικὰ τὰ βάζουμε παρακάτω, ὅπως π.χ.:

«Ἀγάπησε τὴν ἀπραξία τῆς μοναχικῆς ζωῆς, περισσότερο ἀπὸ τὸ νὰ χορτάσῃ τοὺς πεινασμένους, πού βρίσκονται στὸν «κόσμο». «Ὁ Κύριος μᾶς εἶπε νὰ μὴ μεριμνοῦμε γιὰ τὰ γήινα, ὄχι, βέβαια γιὰ νὰ καθόμαστε ἄργοι, ἀλλὰ γιὰ νὰ ἤμαστε προσηλωμένοι στὰ πνευματικά». «Μακάριος εἶνε ἐκεῖνος πού μένει στὴν ἡσυχία (ὁ μοναχὸς) καὶ δὲν ταράζεται μ' ἕνα πλῆθος ἔργα σωματικά, ἀλλὰ πού ὄλες τίς σωματικὲς πράξεις τίς μετέτρεψε στὸν κόπο τῆς προσευχῆς». «Ἡ ταπείνωση, καὶ χωρὶς πολλὰ σωματικὰ ἔργα, ὠφελεῖ τὸν Χριστιανό. ἀλλὰ τὰ ἔργα, εἶνε ἀνώφελα, χωρὶς τὴν ταπείνωση».

Βέβαια, τὰ ἔργα τῆς εὐσπλαγχνίας πρέπει νὰ συνοδεύουνε τὰ πνευματικὰ χρέη τοῦ Χριστιανοῦ. Ἀλλὰ, ἀπάνω ἀπ' αὐτά, βρίσκεται ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, πού γι' αὐτὴν πρέπει ὁ ἄνθρωπος νὰ τὰ ἀρνηθῆ ὅλα. Τὰ ἔργα τὰ καλὰ εἶνε ἡ πολιτεία τῶν κοσμικῶν, ἐνῶ ὁ πνευματικὸς ἀγῶνας εἶνε γιὰ τοὺς μοναχοὺς. Μοναχᾶ ἡ πίστη ἔχει τὴν δύναμιν νὰ κἀνῃ τὸν ἄνθρωπο ν' ἀρνηθῆ τὰ πάντα, ἀναπαύσεις, γονεῖς, ἀδελφοὺς, τέκνα, φίλους. Ὁ ἄνθρωπος πού ἔκανε αὐτὴ τὴ θυσία γιὰ τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, ξεπέρασε τὰ καλὰ ἔργα, κ' εἶνε σὲ θέση νὰ κἀνει κάθε θυσία πού εἶνε κατώτερη κ' εὐκολότερη ἀπὸ τὴν ἄρνηση τοῦ κόσμου, ὅπως εἶνε ἡ φιλοanthρωπία. Ἡ πίστη εἶνε τὸ ἀνώτατο, κι' ἡ ἐγκατάλειψη στὸν Θεὸ πού προέρχεται ἀπ' αὐτὴν. Τ' ἄλλα, ὅσο και νὰ εἶνε θεάρεστα, ἔρχονται κατόπιν. Γιατί, φιλοanthρωπικὰ ἔργα κάνουν, πολλὲς φορὲς ὅπως εἶπαμε καὶ ἄνθρωποι ἄπιστοι, πού δὲν ἐλπίζουνε μάλιστα σὲ καμμιά ἀνταπόδοση. Γιὰ τοῦτο, εἶπε ὁ Χριστὸς. «Ὁ πιστεύσας καὶ βαπτισθὲς σωθήσεται, ὁ δὲ ἐπιστήσας κατακριθήσεται».

Συχνά, τὰ ἔργα τῆς φιλοanthρωπίας γίνονται ἀπὸ ἀνθρώπους πού ἔχουν τὴν ἰδέαν πὼς ἐξοφλοῦνε τὸ χρέος τους μ' αὐτά, καὶ δὲν χρειάζεται τίποτ' ἄλλο. Μὰ ὁ Χριστὸς δὲν εἶνε ἕνας ἠθικολόγος, ὅπως σταθήκανε τόσοι ἀρχαῖοι, πρὶν ἀπὸ τὸν Χριστό, ἀλλὰ μᾶς φανέρωσε τὸν ἀληθινὸ Θεό, κι' αὐτὸ εἶνε τὸ σπουδαιότερο, καὶ ἡ βάση τῆς θρησκείας μας. Τὰ ἔργα καθορίζουν τὴν ψυχὴ μας καὶ μᾶς βοηθᾶνε στὴν ἔνωσή μας μὲ τὸν Θεό. Ἀλλὰ, μόνα

τους, δὲν ἔχουνε ἀξία γιὰ τὸν Χριστιανό, χωρὶς τὴν πίστη. «Θυσία τῷ Θεῷ πνεῦμα συντετριμμένον».

Ὅσοι Χριστιανοὶ ἐπιδίδονται μὲ κάποιον ἐπίγειο ζῆλο στὰ ἔργα τῆς φιλανθρωπίας, παραμελῶντας τὴν πνευματικὴν ζωὴ τῆς ψυχῆς, μπερδεύονται, χωρὶς νὰ τὸ καταλάβουνε, σὲ χίλιες κοσμικὲς φροντίδες καὶ σαρκικὲς μέριμνες, πού τοὺς ἀπομακρύνουνε ἀπὸ τὸν Θεό, καὶ τὸν λησμονοῦν, καὶ χάνουνε τὴν εἰρήνην τῶν λογισμῶν, γιὰτὶ τὸ πνεῦμα τοὺς σκοτίζεται ἀπὸ μέριμνες ὀλότελα κοσμικὲς. Γι' αὐτὸ λέγει ἕνας, ἅγιος «Ἄνθρωπος πολυμέριμος, δὲν ἠμπορεῖ νὰ γίνει πρῶτος καὶ ἡσύχιος». Αὐτὸ μᾶς δίδαξε ὁ Κύριος, ἐπαινῶντας τὴ Μαρία περισσότερον ἀπὸ τὴν Μάρθα, μ' ὄλο πού ἡ Μάρθα κοπίαζε περισσότερο γιὰ νὰ τὸν εὐχαριστήσῃ. Μήπως δὲν ἀγαποῦσε τὴ Μαρία. ; Βέβαια τὴν ἀγαποῦσε καὶ κείνη, βέβαια μᾶς δίδαξε νὰ κάνουμε θεάρεστα ἔργα, ἀλλὰ περισσότερο ἀναπαύεται στὴν πίστη τῶν Χριστιανῶν πού κολλήσανε σ' αὐτήν, ὅπως τὸ παιδί στὴν μητέρα του, καὶ καταφρονήσανε τὸν κόσμον καὶ τὰ ἔργα του, καὶ κάνανε τὴν προσευχὴ καὶ τὴν δοξολογία μονογενῆ ἔργασία τους. Οἱ τέτοιοι, ὄχι μοναχὰ θὰ κάνανε ὅλες τίς θυσίες, ἂν ἐζούσανε στὴν κοινωνία, ἀλλὰ καὶ τὸ αἷμά τους θὰ χύνανε πρόθυμα γιὰ τὸν πολυαγαπημένο τους τὸν Κύριο, ἕνα πρῶγμα πού δὲν θὰ τὸ ἔκαναν πολλοὶ ἀπὸ ἐκείνους πού καταγίνονται σὲ φιλανθρωπίες.

Σημείωσε, πῶς τὰ ἔργα τῆς κοινωνικῆς ἀρετῆς εἶναι συχνά, πολὺ εὐκόλα, ἰδίως γιὰ ἀνθρώπους πού εἶνε πλούσιοι καὶ δίνουνε ἀπὸ τὸ περισσευμά τους, ἀφῆνω πῶς ἐξ αἰτίας τῆς φιλανθρωπίας, πολλοὶ πέφτουνε στὸν πειρασμὸ τῆς ὑπερηφάνειας. Μήπως ὁ Φαρισαῖος, πού προσευχότανε μὲ ὑπερηφάνεια δὲν ἔκανε πολλὰ καλὰ ἔργα, περισσότερα ἀπὸ τὸν Τελώνη; Ἐνῶ ὁ ἀσκητὴς ἔχει πάντα ἀσπίδα τὴν ταπεινώση, κι' ὅσο γιὰ ἔργα φιλανθρωπίας ἔχει τέτοια στέρηση, πού δὲν ἔχει τίποτα νὰ δώσῃ. Ὁ ἀπόστολος Πέτρος εἶπε στὸν Χριστὸ «Νά, τ' ἀφήσουμε ὅλα καὶ σὲ ἀκολουθήσουμε». Τί εἶχε λοιπὸν νὰ δώσῃ, ἀφοῦ δὲν κράτησε τίποτα; Κι' ὁ ἴδιος ὁ Κύριος δὲν παράγγειλε στοὺς μαθητάδες του νὰ μὴν ἔχουνε, ὄχι μοναχὰ ταγάρι, πού ἔχουνε οἱ ζητιάνοι, μὰ μήτε ραβδί γιὰ ν' ἀκουμπᾶνε.

Γιὰ τοῦτο ἐκεῖνοι πού ρουφᾶνε σὰν σφουγγάρια, ὅτι ἀκούσουνε ἀπὸ τοὺς δυτικούς, οἱ ὁποῖοι καταντήσανε τὴ θρησκεία τοῦ Χριστοῦ ἕνα πρακτικὸ σύστημα φιλανθρωπίας, ὅπου κι' αὐτὸ στρέφεται σὲ πονηροὺς σκοποὺς ὅπως εἶναι ὁ προσηλυτισμὸς, αὐτοὶ λοιπὸν οἱ δικοὶ μας, ἄς μὴν χάσκουνε μπροστὰ στὸν Εὐρωπαϊκὸ Χριστιανισμὸ, πού βάζει τὴ Μάρθα παραπάνω ἀπὸ τὴ Μαρία

καὶ ποὺ καθαρίζει μοναχὰ τὸ ἀπέξω μέρος τοῦ ποτηριοῦ καὶ τῆς παροψίδας, καὶ ἀφήνει τὸ ἀπὸ μέσα ἀκάθαρτο.

Τὸ πλέον τιμιώτατο καὶ δυσκολοαπόχρητο πρᾶγμα στὴν θρησκεία τοῦ Χριστοῦ εἶνε ἡ πίστη σ' αὐτήν, πὼς εἶνε ὁ Υἱὸς καὶ λόγος τοῦ Θεοῦ, ὁ Σωτῆρας τοῦ κόσμου. Ἐκεῖνος ποὺ μᾶς ἔδωσε τὴν ἀποκάλυψη τῆς ἀλήθειας καὶ τῆς αἰώνιας ζωῆς. Ἄν ἀξιωθοῦμε νὰ ἀποκτήσουμε γερά, ἀτράνταχτα αὐτὸ τὸ θεῖκὸ δῶρημα τῆς πίστεως, τὰ καλὰ ἔργα, ὄχι μοναχὰ τὰ εὐκόλα καὶ τιποτένια, ἀλλὰ καὶ τὰ πιὸ δύσκολα, τὰ πιὸ σκληρά, θὰ τὰ κάνουμε μὲ χαρὰ καὶ μὲ μεγάλη προθυμία. Τότε θὰ προστεθοῦνε σὲ μᾶς ὅλα, ὅπως εἶπε ὁ Χριστὸς, γιὰτὶ πρῶτα-πρῶτα ζητήσαμε τὴ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ, καὶ ἔγιναν ναὸς τοῦ ἁγίου Πνεύματος.

(Α' Κορινθ. ιε', 30).

«Τί καὶ ἡμεῖς κινδυνεύομεν πᾶσαν ὥραν;» Ὁ ἀπόστολος γράφει παραπάνω πὼς ἡ ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ εἶνε τὸ θεμέλιο τῆς πίστεώς μας, καὶ χωρὶς αὐτήν εἶνε μάταια ἡ πίστη μας. Πρῶτῶν λοιπόν, κατόπι «Γιατὶ τότε κινδυνεύομε καὶ ἡμεῖς κάθε ὥρα;»

Βλέπεις ὅτι ὁ ἀπόστολος ὁμολογεῖ πὼς ἂν δὲν πίστευε πὼς ὁ Χριστὸς ἀναστήθηκε ἀπὸ τοὺς νεκροὺς, δωρούμενος τὴν αἰώνιαν ζωὴν σὲ ὅσους πιστεύουν σ' Αὐτόν, δὲν θὰ εἶχε μῆτε τὸν πόθον μῆτε τὴν δύναμιν νὰ κινδυνεύῃ γιὰ τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου κάθε ὥρα, καὶ νὰ ἀψηφᾷ ὀλότελα τὸν θάνατον, διὰ τοῦτο γράφει ὁ ἅγιος Ἰωάννης τῆς Κλίμακος «Ἡ πίστη εἶναι μία σταθερότητα ἀσάλευτη, μιὰ κατάστασις τῆς ψυχῆς ἀτράνταχτη, ποὺ δὲν τὴν σαλεύει καμμιά δύναμις. Ἡ πίστις σου στὸν Χριστὸ καὶ στὴν αἰώνιαν ζωὴν ποὺ χάρισε, ἀνεβάζει τὸν ἄνθρωπον σ' ἓνα ὑψηλὸ βᾶθρον, ἀπ' ὅπου βλέπει μὲ καταφρόνησιν τὶς ἀπολαύσεις καὶ τὶς μικρολογίαις τούτης τῆς ζωῆς. Χωρὶς τὸ ἀσάλευτον αὐτὸ βᾶθρον τῆς πίστεως, ὅλα τὰ ἄλλα, ποὺ λένε κάποιοι θεολόγοι, γιὰ νὰ κρύψουνε τὴν ἀπιστίαν τους, εἶνε μάταια καὶ ψευδῆ. «Τυρβάζουσι περὶ πολλὰ, ἐνὸς δ' ἔστι χρεία». Αὐτὸ τὸ ἓνα εἶνε ἡ πίστις. Τ' ἄλλα ἔρχονται κατόπι. «Ζητεῖτε πρῶτον τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν». Ζητᾷ τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ἐκεῖνος ποὺ τὴν πιστεύει. Αὐτὴ τὴ βασιλείαν εἶθε νὰ μᾶς ἀξιώσῃ νὰ τὴν ἀπολαύσουμε ὁ Κύριος. Ἀμήν.

(Συνεχίζεται)

«ΦΙΛΟΘΕΟΥ ΑΔΟΛΕΣΧΙΑΣ»

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΕΠΙΣΤΑΣΙΕΣ ΚΑΙ ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ
ΨΥΧΟΦΕΛΗ ΚΑΙ ΣΩΤΗΡΙΩΔΗ
Α Π Ο Τ Η Ν ΕΞΟΔΟ

Ὑπὸ ΕΥΓΕΝΙΟΥ ΤΟΥ ΒΟΥΛΓΑΡΕΩΣ

Πολλὰ λόγια καὶ πολλὰ φανερώματα ἐνῶ φαίνονται
εὐσεβικά καὶ καλὰ, εἶναι στὴν οὐσία τους κακά.

Ἡ ἀπάντησις ποῦ ἔδωκεν ὁ Φαραὼ πρὸς τὸν
Μωϋσῆ καὶ πρὸς τὸν Ἀαρών, ὅταν αὐτοὶ τοῦ εἶπαν
ἐκ μέρους τοῦ Θεοῦ «Τάδε λέγει Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραήλ...»
καὶ τοῦ ἐζητήσανε ν' ἀφήσῃ τοὺς Ἑβραίους νὰ βγοῦνε
στὴν ἔρημο καὶ νὰ ἑορτάσουνε, ἦτανε βέβαια ἀσεβής.

Τοὺς ἀποκρίθηκε τότες ὁ Φαραὼ.—Καὶ ποῖος εἶναι
αὐτὸς ὁ Θεός, ποῦ μοῦ λέτε νὰκούσω καὶ νὰ σεβασθῶ
τὴν παραγγελία του; «Τίς ἐστίν, οὐ εἰσακούσομαι τῆς
φωνῆς αὐτοῦ, ὥστε ἐξαποστεῖλαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ»;
(Ἐξοδ. ε', 2). Ἀσεβής εἶναι βέβαια ὁ λόγος αὐτός.
Λόγος μιᾶς τρισάθλιας ψυχῆς, ποῦ βυθισμένη μέσα
στὸ σκοτάδι τῆς ἀσεβείας καὶ τῆς ἀθεΐας δὲν ἀνοίγει
τὰ νοερά της μάτια στὸ καθαρῶτατο φῶς τῆς θεογνω-
σίας, καὶ δὲν ἀναγνωρίζει τὸν ἕνα καὶ μοναδικό, τὸν
παντοδύναμο καὶ παντοκτίστη Θεόν.

— Ποῖος εἶναι αὐτὸς ὁ Θεός; Τί λογῆς εἶναι;
Λόγια ποῦ αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ εἶναι ἀσεβέστατα καὶ
ἀφρονέστατα. Λόγια ὅμως ποῦ ἂν τὰ παραβάλλῃ κανεὶς
μ' αὐτὸ ποῦ ἀκολουθεῖ μπορεῖ νὰ βγάλῃ, κατὰ κάποιον
τρόπον, αὐτὸ τὸ συμπέρασμα... — Ἄν τὸν ἤξερα αὐτὸν
τὸ Θεὸ ποῖος εἶναι, κι' ἂν τὸν ἐπίστευα κι' ἂν τὸν ὁμο-
λογοῦσα, ὅπως τὸν πιστεύετε καὶ τὸν ὁμολογᾶτε σεῖς,
Θὰ ὑποτασσόμουνα βέβαια στὸ θέλημά του, καὶ θὰ
συμμορφονόμουνα, χωρὶς ἀντιλογίαις, στὸ πρόσταγμα
του... Ἐγὼ ὅμως οὔτε τὸν ξέρω, οὔτε τὸν πιστεύω,

οὔτε καὶ τὸν ὁμολογῶ... Τί χρέος ἔχω λοιπὸν νὰ τὸν ὑπακούσω; «Τίς ἐστίν, οὐ εἰσακούσομαι τῆς φωνῆς αὐτοῦ; ὥστε ἐξαποστεῖλαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ; ὑπάγετε ἀπ' ἐντεῦθεν. Οὐκ οἶδα τὸν Κύριον καὶ τὸν Ἰσραὴλ οὐκ ἐξαποστέλλω».

Ἡ ἀνόητη πρότασις, ἔχει πάντα τῆς, σὰν συνέπεια, ἓνα συμπέρασμα ἀπονενοημένο καὶ παράλογο. Ἡ ἀθεΐα δικαιοῦναι τὴν παρακοή. «Οὐκ οἶδα τὸν Κύριον...». Καὶ γι' αὐτό, «οὐκ ἐξαποστέλλω τὸν Ἰσραὴλ». Ὅταν ὅμως ἡ ψυχὴ καὶ γνωρίζει καὶ πιστεύει καὶ ὁμολογεῖ τὸν Κύριον, πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ μὴν ὑπακούῃ στίς ἐντολές του καὶ στὰ προστάγματά του; Καὶ ποιὰν ἀπολογία ἠμπορεῖ νάχη, ὅταν παρακούῃ τίς ἐντολές ἐκεῖνος, ποὺ βεβαιώνει, πῶς καὶ τὸν πιστεύει, καὶ τὸν γνωρίζει, καὶ τὸν ὁμολογᾷ; Καὶ σὰς ἐρωτῶ, μιὰ τέτοια παρακοή καὶ μιὰ τέτοια καταφρόνησις καὶ ἀθέτησις, δὲν εἶναι πολὺ βαρύτερη καὶ τρισχειρότερη, ἀπὸ τὴν ἀσέβεια τοῦ Φαραῶ, ποὺ ἦτανε ἄθεος;

Ἐγώ, ὅσο καὶ νὰ συλλογίζωμαι κι' ὅσο καὶ νὰ βιάζω τὸν ἑαυτό μου, δὲν ἠμπορῶ νὰ κατακρίνω περισσότερο τὸν Αἰγύπτιον ἐκεῖνον Φαραῶ, ἀπὸ τὴν Εὐα τὴν προμήτορά μας! Αὐτὴ, ὅταν τῆς προτάθηκε ἀπὸ τὸ παμπόνηρο φίδι νὰ γευθῆ τὸν καρπὸ τοῦ δένδρου, ποὺ τῆς ἦτανε ἀπαγορευμένος, ἡ πρώτη ἀπάντησις ποὺ τοῦδωκεν ἦτανε ἡ ἀδίστακτὴ ὁμολογία τῆς, πῶς ὁ Θεὸς τῆς τὸ εἶχεν ἀπαγορεύσει — «Εἶπεν ὁ Θεός, οὐ φάγεσθε ἀπ' αὐτοῦ, οὐδὲ μὴ ἄψησθε αὐτοῦ» (Γεν. γ', 3). Κι' ἔπειτα τί ἔκανε; «Ἐπειτα λαβοῦσα ἀπὸ τοῦ καρποῦ αὐτοῦ ἔφαγε, καὶ ἔδωκε καὶ τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς μετ' αὐτῆς καὶ ἔφαγεν».

Ἀλλά, ἂν σοῦ εἶπεν ὁ Θεός, νὰ μὴ φᾶς, ἐσὺ γιατί τρῶς;... Μὲ ποιά καρδιά καὶ ποιά ψυχὴ ἀποτολμᾶς αὐτό, ποὺ τὸ ξέρεις πολὺ καλά, πῶς ὁ Θεός, ὁ μέγας καὶ φοβερὸς καὶ ἀληθινὸς Θεός, σοῦ τὸ ἔχει ἀπαγορεύσει;

Δὲν φαίνεται λοιπὸν ἐδῶ καὶ δὲν εἶναι πολὺ περισσότερον ἀξιοκατάκριτη ἢ Εὐα ἀπὸ τὸν Φαραῶ;

Στρέψε τώρα τὸν στοχασμὸ σου, ἀμαρτωλὲ ἄνθρωπε, καὶ στὸν ἑαυτὸ σου... Πρόσεχε καλά... Καὶ κρίνε δίκαια... Καὶ θὰ ἰδῆς, πὼς κι' ἐσὺ μιμεῖσαι τὴν Εὐα. Καὶ πὼς εἶσαι κι' ἐσὺ ὑπευθυνότερος καὶ ἀνοητότερος ἀπὸ τὸν Φαραῶ! Γιατὶ κι' ἐσὺ καὶ τὸν ξέρεις τὸν Κύριον καὶ τὸν ὁμολογᾷς! Κι' ὅμως, κάθε στιγμή καὶ πᾶσαν ὥραν, παραβαίνεις τῆς ἐντολῆς του. Καὶ πέφτεις στὴν ἀμαρτία, ὄχι ἀνεπίγνωστα, ἀλλὰ ἐν γνώσει σου. "Αχ! ἀνόητε ἄνθρωπε, ἢ πίστη σου αὐτὴ καὶ ἡ γνώση σου αὐτὴ εἶναι εἰς βᾶρος σου μεγάλο, καὶ σὲ καταδικάζει πολὺ περισσότερο... "Ἄς σοῦ λειπεν, ἀλλοίμονό σου καὶ τρισαλλοίμονό σου, μιὰ τέτοια πίστη καὶ μιὰ τέτοια γνώση! Θᾶσυνα τότες λιγώτερο φταίστης καὶ λιγώτερον ἔνοχος «Οὐαί σοι Χοραζίμ...» (Ματθ. ια', 21).

Ὁ τύραννος Φαραῶ ἐπιβαρύνει τοὺς Ἑβραίους
μὲ πρόσθετες ἀγγαρεῖες.

Ὁ Διάβολος, πού εἶναι ὁ κοσμοκράτορας τῆς ἐποχῆς μας καὶ ὁ τύραννος τῶν ψυχῶν, ἐπιβαρύνει τοὺς φιλόκοσμους καὶ τοὺς ματαιόφρονες, ὀλοένα καὶ μὲ περισσότερες μέριμνες, κι' ἔτσι δὲν τοὺς ἀφήνει οὔτε μιὰ στιγμήν ἡσυχίας, καὶ δὲν τοὺς ἐπιτρέπει νὰ ἡρεμήσουνε λίγο. Μήπως τυχὸν καὶ ξαναστροφίση ὁ λογισμὸς τοὺς πρὸς τὸν Θεόν· κι' ἀρχίσουν νὰ συλλογίζωνται τὴν λατρεία πού τοῦ χρεωστοῦνε, καὶ νὰ φροντίζουνε γιὰ τὴν σωτηρία τῆς ψυχῆς τους.

«Μιὰ εἶναι ἡ φροντίδα, κι' αὐτὸ εἶναι τὸ μοναδικὸ καὶ κύριον ἔργο τοῦ Σατανᾶ· τὸ νὰ μὴν ἡμπορῆ δηλαδὴ ὁ ἄνθρωπος νὰ βλέπη πρὸς τὸν οὐρανόν· ἀλλὰ, σὰν σκλάβος, νὰ σκύβη πάντα πρὸς τὴ γῆ, καὶ νὰ σωριάζῃ μέσα του, σὰν τοῦβλα, τὴ λάσπη τῆς. Γιατὶ ὁ

καθένας μας τὸ βλέπει, πὼς ἡ κάθε μας ὕλική ἀπόλαυση εἶναι ἀπὸ χῶμα καὶ ἀπὸ νερό· κι' αὐτὲς ποὺ ἀφοροῦν τὴν ἱκανοποίηση τῆς γαστριμαργίας μας· καὶ κάθε μας ἔγνοια γιὰ τὴν συσσώρευση πλούτου». Μ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὁ θεσπέσιος Γρηγόριος ὁ Νύσσης ζωγραφίζει τὸν νοητὸ Φαραὼ τῶν ψυχῶν, τὸν κακοποιὸ καὶ φθοροποιὸ Σατανᾶ, συγκρίνοντάς τον πρὸς τὸν Αἰγύπτιο, ποὺ καταδυνάστευε τότε τοὺς Ἰσραηλίτες. Καὶ ἡ σύγκριση εἶναι πραγματικὰ ὑπέροχη καὶ ἀκριβέστατη.

Ὅπως ἐκεῖνος στοὺς Ἑβραίους, ἔτσι κι' ὁ διώκτης αὐτὸς τῶν ψυχῶν μας, μᾶς βάζει καὶ μᾶς ἐγκαθιστᾶ κάποιους ἐπιστάτες καὶ κάποιους ἐργατοκυνηγοὺς ἐπάνω ἀπὸ τὰ κεφάλια μας. Κι' αὐτοὶ εἶναι τὰ πάθη μας καὶ οἱ φιλήδονες σαρκικές μας ὀρέξεις κι' ἐπιθυμίες· ἢ οἱ ἄστατοι κι' ἐπιπόλαιοι στοχασμοὶ μας καὶ οἱ κάπνες τῆς δοξοκοπίας, τῆς ματαιοφροσύνης μας· ἢ ἀκόμη ἡ ἀχορταγιά μας καὶ ἡ ἀπελπισία μας καὶ ἡ ἄσβυστη δίψα τῆς φιλοχρηματίας, ποὺ φωληάζει μέσα μας.

Καὶ κοπιᾶζομε καὶ μοχθοῦμε οἱ ταλαίπωροι, ὅπως οἱ Ἑβραῖοι ἐκεῖνοι τότε· καὶ στενοχωρούμαστε καὶ πιέζομε τὸν ἑαυτὸ μας ἀκατάπαυστα, νύχτα καὶ ἡμέρα! Γιὰ νὰ μαζέψωμε τί; ἄγερα, ἀδελφοί μου, καὶ λάσπη καὶ πλίθες! Καὶ σ' ὅλον αὐτὸ τὸ μόχθο καὶ σ' ὅλην αὐτὴν τὴν προσπάθειά μας, τὰ μάτια μας βλέπουν πρὸς τὰ κάτω· πρὸς τὴν γῆ, πρὸς τὸ χῶμα, καὶ πρὸς τὴ λάσπη. Καὶ δὲν βρίσκομε διόλου εὐκαιρία, καὶ δὲν παραχωροῦμε στὸν ἑαυτὸ μας καμμιὰν ἄνεση, νὰ σταματήσωμε λιγάκι, νὰ σηκώσωμε λίγο τὸ κεφάλι μας ψηλά, νὰ ξυπνήσωμε κάπως ἀπὸ τὸ λήθαργό μας, καὶ νὰ προσφέρωμε κι' ἐμεῖς στὸν Κύριο μιὰν εὐλαβικὴ προσευχή μας, μιὰν ὑμολογία μας καὶ μιὰ προσφορὰ θεοφιλή.

Καὶ γύρω μας ὅλον αὐτὸν τὸν καιρὸ, ναί! ἀγαπητοί

μου, τριγύρω μας ὁ Διάβολος δὲν σταματᾷ διόλου τὰ δόλια τεχνάσματά του. Κι' ὅπως ὁ τύραννος τότε τῆς Αἰγύπτου, ἔτσι κι' ὁ τύραννος τῶν ψυχῶν μας αὐτός, κάθε ἡμέρα βρίσκει κι' ἀπὸ μιὰ νέα μέθοδο, γιὰ νὰ μᾶς καταστρέψῃ. «Βαρυνέσθω — λέγει — βαρυνέσθω τὰ ἔργα τῶν ἀνθρώπων τούτων! καὶ μεριμνάτωσαν ταῦτα· καὶ μὴ μεριμνάτωσαν ἐν λόγοις κενοῖς». Νὰ γίνωνται κάθε ἡμέρα καὶ βαρύτερα, πολὺ βαρύτερα, τὰ ἔργα τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν, κι' ἄς ἀπασχολοῦνται μ' αὐτά· κι' ἄς μὴ βρίσκουνε οὔτε μιᾶς ὥρας καιρὸ νὰ λογοκοποῦνε (Ἐξοδ. ε' 9).

Ποιά ἔργα; Αὐτά, ναί, αὐτά καὶ τὰ παρόμοια σὰν αὐτά, τᾶχερα, καὶ ἡ λάσπη καὶ οἱ πλίθες· τὰ χαμηλὰ δηλαδὴ καὶ τὰ γήϊνα· τὰ λασποκυλισμένα, τὰ ρυπαρά, καὶ ἀσήμαντα, καὶ τὰ μηδαμινά. Καὶ ὄχι τ' ἄλλα, τὰ ὑψηλὰ καὶ τὰ ὑπερκόσμια· πού εἶναι τίμια καὶ ψυχωφελῆ καὶ σωτήρια. Ἐκεῖνα ἄς τὰ παραβλέπουν, καὶ ἄς τὰ παραμελοῦν, σὰν περιττά καὶ μάταια καὶ χωρὶς σημασία· «Μὴ μεριμνάτωσαν ἐν λόγοις κενοῖς».

Ἡ φροντίδα γιὰ τὴν ψυχὴ μας· ἡ μέριμνά μας γιὰ τὴν ἄμωμη καὶ εἰλικρινῆ λατρεία τοῦ Θεοῦ· ὁ ὑψωμὸς τοῦ νοῦ μας πρὸς τὰ οὐράνια· ὁ πόθος καὶ ἡ ἐφεσὴ μας γιὰ τὰ πνευματικά· ἡ μελέτη τῶν θείων κριμάτων· ἡ φροντισμένη καὶ στοχαστικὴ μας ἔρευνα τῶν ἱερῶν νόμων· ἡ ἀνάγνωσις τῆς θείας Γραφῆς· ἡ προσεκτικὴ ἀκρόασις τῶν εὐαγγελικῶν κηρυγμάτων· οἱ ὕμνοι, οἱ ψαλμοὶ, οἱ προσευχές, καὶ οἱ ὄλονυκτίες· ἡ κατανοητικὴ μας ἐξομολόγησις· καὶ οἱ θερμὲς καὶ γεμάτες ἀπὸ εὐγνωμοσύνης εὐχαριστίες μας, γιὰ τ' ἀγαθὰ πού ἀπολαμβάνομε· ὅλα αὐτά εἶναι σοφιστίες καὶ προσήματα ἀνθρώπων πού εἶναι ράθυμοι καὶ ὀκνηροί· καὶ ὀκνηρίες καὶ ἀπραγμοσύνες ἀνθρώπων νωθῶν καὶ ἀνέργων, καὶ ψυχῶν πού εἶναι ράθυμες καὶ φυγόπονες. Εἴσθε τεμπέληδες· καὶ γι' αὐτὸ καταγίνεσθε μ' αὐτά· «Σχολασταὶ ἐστέ». (Ἐξοδ. ε', 17). Ὅλα αὐτά εἶναι

ἀνωφέλευτα καὶ μάταια καὶ ἄκαρπα· καὶ ματαιοσχο-
λίες ἄσκοπες καὶ ἀποχαυνωτικές: «Μὴ μεριμνᾶτε ἐν
λόγοις κενοῖς»!

Βλέπω λοιπὸν πὼς ἡ κατάστασή μας καὶ οἱ τα-
λαιπωρίες μας ταιριάζουνε πολὺ, μὲ τὴν κατάστασιν
τῶν Ἑβραίων, κάτω ἀπὸ τὴ βαρύτετη καὶ σκληρό-
τατη δουλεία τοῦ Φαραώ. Ἄλλὰ τί λέω; Γιατὶ εἶναι
παρόμοια μ' ἐκείνη; Ἐγὼ τὴν βλέπω, πὼς εἶναι πολὺ
χειρότερη καὶ ἀθλιώτερη! Γιατὶ τὰ ἔργα, πού μ' αὐτὰ
τότε καταδυναστεύονταν ἀπὸ τὸν Φαραώ οἱ Ἰσραηλί-
τες, τοὺς ἐπροξενοῦσαν σωματικὸ μόνον πόνον καὶ βλάβη
καὶ τάλαιπωρίες, πού ἦσαν πρόσκαιρες στὴν περαστικὴ
μας αὐτὴ ζωὴ. Τὰ ἔργα ὅμως, εἰς τὰ ὁποῖα ὑποβαλλό-
μαστε ἐμεῖς ἀπὸ τὸν ψυχικὸ μας δυνάστη, μᾶς προ-
ξενοῦν διπλὸ κόπον καὶ διπλὴ βλάβη, καὶ σωματικὴ καὶ
ψυχικὴ. Καὶ μᾶς γίνονται ἀφορμὴ νὰ ὑποφέρωμε θλί-
ψεις καὶ ὀδύνες, ὄχι μονάχα σ' αὐτὴ μας τὴ ζωὴ, ἀλλὰ
καὶ στὴ μέλλουσα· καὶ νὰ πέσωμε στὴν ἔσχατη ποινὴ
καὶ κατάκριση· καὶ σὲ κόλαση φρικτὴ καὶ ἀτελεύτητη!

Καὶ κοντὰ σ' αὐτὰ, σ' ἐμᾶς συμβαίνει κι' ἓνα ἄλλο
πρᾶγμα, πού μᾶς ἐξαθλιώνει πολὺ περισσότερο. Τὸ
ὅτι δηλαδὴ οἱ Ἰσραηλίτες τότες ἐκεῖνοι, ὅλα τους τὰ
βάσανα καὶ κάθε τους τάλαιπωρία ἤμποροῦσαν νὰ τὴν
ἐξομολογοῦνται καὶ νὰ τὴν καταγγέλλουνε καὶ νὰ ξα-
λαφρώνουν μὲ τὴν ἐξομολόγησίν της· καὶ νὰ ἐπικαλοῦν-
ται τὴ βοήθεια καὶ τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν ἀνθρώπων.

Ἡ ἀθλιότητα ὅμως, μέσα στὴν ὁποῖαν εἴμαστε βυ-
θισμένοι ἐμεῖς, εἶναι ἐνωμένη μὲ μιὰν ἄκραν ἀναισθη-
σία καὶ μὲ μιὰν ἀδιαφορίαν καὶ νέκρωσίν μας φρικτὴν.
Κι' ὄχι μονάχα δὲν δυσφοροῦμε καὶ δὲν κλαῖμε τὴν
κακοριζικιά μας, κι' ὄχι μονάχα δὲν ἀδημονοῦμε γιὰ
τὸ βαρύτεστον κατάντημά μας, ἀλλὰ καὶ χαίρομαστε,
ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, καὶ εὐθυμοῦμε, καὶ φαινόμαστε
ἰλαροὶ καὶ φαιδροὶ καὶ κατευχαριστημένοι· καὶ ἀνα-
παυόμαστε ἱκανοποιημένοι· καὶ ἀγαποῦμε τοὺς πανά-

θλιους ἐπιστάτες καὶ ψυχοκνηγούς μας· καὶ σηκώνομε τὶς ἀλυσσίδες μας καὶ τὶς χειροπέδες μας, σὰν νᾶναι στολίδια καὶ κοσμήματά μας! Καὶ φθάνομε σὲ τέτοιο κατάντημα, πού νὰ καταφιλοῦμε, σὰν πολυτιμώτατα ἀγαθὰ τᾶχερά μας, καὶ τὴ λάσπη μας καὶ τὶς πλίνθες μας!

Καὶ τὸ χειρότερον ἀπ' ὅλα εἶναι, πὼς ἂν βρεθῆ καὶ γιὰ μᾶς κάποιος Μωϋσῆς ἢ Ἀαρών, πού νὰ ἐπιχειρήσῃ νὰ μᾶς ἐλευθερώσῃ ἀπὸ τὴν ψυχόλεθρη σκλαβιά μας, πού μᾶς κατατυραννεῖ, ἐμεῖς τὸν τέτοιον τὸν περιφρονοῦμε καὶ τὸν μυκτηρίζομε ἢ καὶ τὸν ἀποφεύγομεν καὶ τὸν ἀποστρεφόμαστε. Ἐξαθλίωσι δηλαδή, πού εἶναι χειρότερη ἀπὸ κάθε ἄλλην ἐξαθλίωσι.

Ἐκδόσις ΘΕΟΔΟΣΗ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ

ΕΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕΝ

ΑΔΕΛΦΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΥΠΟ

ΑΡΧΙΜ. ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ ΑΘ. ΚΑΛΥΒΑ

Ἀθῆναι 1962. Σελ. 311.

Τιμᾶται δρχ. 30.

Ἐκδοσις Ὁρθοδόξου Χριστιανικῆς Ἀδελφότητος «Κυψέλη».

Πωλεῖται εἰς τὰ κεντρικὰ Βιβλιοπωλεῖα ὡς καὶ παρ' ἡμῖν.

Ἡ ἐπέτειος μιᾶς διπλῆς ἑορτῆς

**Ο ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ, ΣΥΝΑΓΕΡΜΟΣ ΥΠΟΒΛΗΤΙΚΟΣ
ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΨΥΧΗΣ
Ἡ Ἱστορία τῆς εἰκόνος τῆς Μεγαλόχαρης**

Τὰ θαύματά της καὶ ἡ πίστις τῶν χριστιανῶν

Ἡ χριστιανικὴ σκέψις ἐστράφηκε πρὶν ἀπὸ λίγες μέρες πρὸς τὴν ἄσπηλον κόρην τῆς Ναζαρέτ. Ἡ ὠραιότης τῆς παρθενίας της εἶχε προκαλέσει θάμβος καὶ ἔκστασι εἰς τὸν ἀρχάγγελον Γαβριήλ, ποῦ ἐστάλη ἀπὸ τοὺς οὐρανοὺς διὰ νὰ χαιρετήσῃ τὴν κεχαριτωμένην καὶ νὰ φέρῃ εἰς αὐτὴν τὸ μεγάλο μήνυμα τῆς θείας εὐδοκίας. Καὶ κάθε ψυχὴ ἐδοκίμασε βαθυτάτην συγκίνησιν καὶ συγκλονισμό εἰς τὸ ἄγγελμα τῆς θείας ἐνανθρωπίσεως. Ἄλλ' ὁ Εὐαγγελισμὸς, ποῦ ὑπῆρξεν ἡμέρα χαρᾶς διὰ τὴν ἀνθρωπότητα ὁλόκληρον, ὑπῆρξε διὰ τοὺς Ἕλληνας μιὰ διπλῆ μεγάλη ἑορτὴ. Ἡ σύμπτωσις τῆς ἐπετείου τοῦ χριστιανικοῦ Εὐαγγελισμοῦ μὲ τὸ ἐθνικὸ ἀπελευθερωτικὸ ξεσθήκωμα τῆς φυλῆς μας, ἐδημιούργησε στὴν ἑλληνικὴ ψυχὴ ἓνα κόσμο γεμάτο ἐθνικοὺς παλμοὺς καὶ χριστιανικὸν μυστικισμόν. Καὶ ἡ σκέψις ἐσταμάτησε μπροστὰ στὴν μορφή τῆς κεχαριτωμένης παρθένου τῆς Θεοτόκου τῆς Εὐαγγελιστρίας. Πρὸς τὸν μεγάλο ναὸ τῆς Εὐαγγελιστρίας, τὸ προσκύνημα τῶν ὀρθοδόξων, στὸ ἑλληνικὸ νησί τοῦ Αἰγαίου, τὴν Τήνον, συνεκεντρώθη καὶ πάλιν ὁ παλμὸς τῶν ὀρθοδόξων χριστιανῶν — τῶν ἑλλήνων — καὶ ἐγονυπέτησε ἡ σκέψις καὶ ἡ ψυχὴ ἔμπρὸς εἰς τὴν περιλαμπρο καὶ θαυματουργό Της εἰκόνα .

Ἡ ἱστορία καὶ ἡ παράδοσις τῆς εἰκόνος αὐτῆς τῆς Εὐαγγελιστρίας τῆς Τήνου ἐξύπνησαν ζωηρὰ καὶ ἡ θαυματουργὸς της δύναμις συνεκλόνησε τὴν ἑλληνικὴ ψυχὴ. Ἡ ἀναπόλησις καὶ ὁ ὀραματισμὸς τῆς εἰκόνος τῆς Μεγαλόχαρης ἀγκάλιασαν καὶ πάλιν τὴν ζωὴ μας. Κανεὶς δὲν εἶχε μαντέψει τὴν παρουσίαν της. Ὅταν ἔξαφνα ἡ Θεοτόκος παρουσιάσθη στὸν ἀπλοῦν γέροντα κηπουρὸν τῆς Τήνου, τὸν Μπάρμπα Μιχάλην Πολυζώνην.

Ἦταν τὸ ἔτος τῆς ἐθνικῆς παλιγγενεσίας. Ἔσκυψε ἡ Παρθένος ἐπάνω ἀπὸ τὸ πρόσωπο τοῦ γέροντος κηπουροῦ, ποῦ ἔκοιμάτο βαθεῖα τὴν στιγμὴ ἐκείνη, ὕστερα ἀπὸ τὸν μόχθο τῆς ἐργασίας τῆς ἡμέρας καὶ τὸν διέταξε νὰ σκάψῃ τὸν ἀγρὸ τοῦ Ἄντωνίου Δοξαρά, ἔξω ἀπὸ τὴν πόλιν τῆς Τήνου, πρὸς ἀνεύρεσιν τῆς εἰκόνας της. Ἐξύπνησε παραγμένος καὶ μὲ δέος στὴν ἀγαθὴ ψυχὴ του ὁ γέροντος κηπουρὸς καὶ ἔσπευσε νὰ ἐκτελέσῃ τὴν διαταγὴ τῆς Παρθένου, ποῦ

ἀντίκρουσε στὸ ὄνειρό του. Ἡ πίστις του ὑπῆρξε συγκινητική. Καὶ δὲν ἐλίγυσε οὔτε καὶ πρὸς στιγμὴν ἔστω καὶ ἂν δὲν κατώρθωσε νὰ βρῆ τὴν εἰκόνα. Τὸ 1822 ἡ Θεοτόκος ἔκαμε τὴν ἐμφάνισί της καὶ πάλιν εἰς τὸ ὄνειρο μιᾶς μοναχῆς τῆς Παναγίας τοῦ Κεχροβουνίου τῆς Τήνου. Τῆς ἀδελφῆς Πελαγίας. Τὴν διέταξε χαϊδεύοντάς την στὸ μέτωπό της, νὰ παρουσιασθῆ στοὺς ἄρχοντας καὶ τοὺς δημογέροντας καὶ νὰ ἀνακοινώσῃ σ' αὐτοὺς τὴν ἐπιθυμία της νὰ γίνουιν νέες ἔρευνες καὶ νὰ ἀνεγερθῆ ναὸς στὸν ἀγρὸ τοῦ Ἁντωνίου Δοξαρά.

— Γεννηθήτω τὸ θέλημά σου ἐπιθύρισε ἡ μοναχὴ Πελαγία καθὼς ἐξύπνησε ξαφνιασμένη.

Παρουσιάσθηκε τὸ πρωί, μόλις ξημέρωσε, στοὺς ἄρχοντας καὶ τοὺς δημογέροντας καὶ τοὺς ἔπεισε νὰ ἀρχίσουιν νέες ἔρευνες.

Ἄν ὅμως καὶ οἱ ἔρευνες αὐτὲς ἔμειναν ἀκαρπες, εὐρέθηκαίν ὅμως τὰ θεμέλια ἐνὸς ἀρχαίου ναοῦ καὶ ἓνα ξηροπήγαδο.

Τὸ εὕρημα αὐτὸ ἐδραίωσε περισσότερο τὴν πίστι, πού δὲν ἔλλειψε οὔτε ἀπὸ τὸν γέροντα κηπουρὸν τὸν Πολυζώνην, οὔτε ἀπὸ τὴν μοναχὴν τῆς Παναγίας τοῦ Κεχροβουνίου τῆς Τήνου, τὴν Πελαγία, οὔτε καὶ ἀπὸ τοὺς ἄρχοντας καὶ δημογέροντας τοῦ νησιοῦ.

*

Πρὸς στιγμὴν ὅμως ἀνεστάλησαν αἱ ἔρευνες καὶ ὅταν ὕστερα ἀπὸ λίγους μῆνας ἐνέσκηψε πανώλης στὴν Τήνο, τότε ἡ σκέψις ὄλων ἐστράφη πρὸς τὴν Μαρίαν τὴν Παρθένο τῆς Ναζαρέτ. Καὶ ἀπεφασίσθη τότε νὰ κτισθῆ μικρὸς ναὸς εἰς τὸν ἔξω τῆς πόλεως ἀγρὸν τοῦ Ἁντωνίου Δοξαρά.

Συγκινητικὴ ὑπῆρξεν ἡ προθυμία τῶν ἐργατῶν, πού ἔσπευδαν αὐτόκλητοι νὰ προσφέρουιν κάθε δυνατὴν συνδρομὴν των διὰ τὴν ἀνέγερσι τοῦ ναοῦ. Καὶ ἔκπληκτοι ὅλοι ἀντελήφθησαν, κατὰ τὴν ἡμέρα πού ἐτίθετο ὁ θεμέλιος λίθος εἰς τὸν ναόν, ὅτι τὸ πλησίον μικρὸ καὶ ἐγκαταλειμμένο πηγάδι δὲν ἦτο πλέον «ξηροπήγαδο», ἀλλὰ γεμάτο ἀπὸ ὀλοκάθαρο καὶ δροσερὸ νερό. Ὁ πληθυσμὸς τοῦ νησιοῦ πού ἐπληροφορήθη τὸ γεγονός ἐπίστεψε ὅτι ἔγινε θαῦμα. Ἐκινήθηκε ζωηρότερο τὸ ἐνδιαφέρον γιὰ τὴν ἀνέγερσι τοῦ ναοῦ. Σὲ δυὸ μῆνες τὸ κτίριο ἦταν ἔτοιμο.

Στὶς τριάντα Ἰανουαρίου τοῦ 1823, ἐν ᾧ ἡ πανώλης ἐξακολουθοῦσε, οἱ ἐργάτες πού πρόσφεραν τίς ὑπηρεσίες των σκάπτοντας καὶ ἰσοπεδώνοντας τὸ ἔδαφος γύρω ἀπὸ τὸν ναόν, ἀνεῦρον τὴν ἀναζητουμένην εἰκόνα. Ὁ ἐργάτης, τοῦ ὁποίου ἡ σκαπάνη προσέκρουσε στὴν σεπτὴν εἰκόνα τῆς Θεοτόκου, ἦταν κάποιος Ἐμμανουὴλ Μάτσας ἢ Σπανός. Ἀμέσως περισυνέλεξε δυὸ θραυσθέντα τεμάχια τῆς εἰκόνας, τὰ ἐκαθάρισε καὶ ἀπεπειράθη νὰ τὰ ...κολλήσῃ. Ἄλλὰ παρέλυσε ἀπὸ τὸν φόβο, πού τὸν κατέλαβε ὅταν ἀντελήφθη ὅτι τὰ

δυὸ αὐτὰ τεμάχια ἐκόλλησαν ἀμέσως μόνα των, ὡς ἐκ θαύματος. Τὸ καινούργιο αὐτὸ θαῦμα συνδιαζόμενο μετὰ τὴν ἐξαφάνησι τῆς πανώλης ἐπροκάλεσε ἐντύπωσιν σὲ ὅλη τὴν Ἑλλάδα, εἰς τὴν ὁποίαν ἐμαίνετο τότε ἡ ἐπανάστασις. Τὰ πλήθη ἔσπευδαν νὰ προσκυνήσουν τὴν θαυματουργὸν εἰκόνα. Χιλιάδες ἄνθη ἐπλημμύριζαν τὸν μικρὸ ναὸ μετὰ τὴν εἰκόνα καὶ ἀνεπέμποντο νυχθημερὸν δεήσεις καὶ προσευχές. Ἡ Εὐαγγελίστρια ἐπεβλήθη εἰς τὴν χριστιανικὴν συνείδησιν ὡς ἡ Μεγαλόχαρη.

Ἀπεφασίσθη ἀμέσως ἡ ἀνέγερσις ἑνὸς μεγάλου ναοῦ. Τὰ ὑλικά τὰ προσέφερον ὅλοι, εἰς τρόπον ὥστε μέχρι τοῦ τέλους τοῦ ἔτους νὰ ἀποπερατωθῇ ἡ ἀνοικοδόμησις τοῦ μεγάλου ναοῦ, τοῦ σημερινοῦ ναοῦ. Ἐκτοτε ἡ Παναγία τῆς Τήνου ἔγινε ἡ Λούρδη τῆς ὀρθοδοξίας. Ἀπειροὶ ὑπῆρξαν οἱ δωρηταί, μεταξύ τῶν ὁποίων καὶ πολλοὶ ξένοι. Ἐνας ἀπὸ τοὺς μεγάλους δωρητὰς ὑπῆρξεν ὁ Τοῦρκος χιλιάρχος Μουσταφᾶ ἀγᾶ. Πάσχων ἀπὸ γενικὴν παράλυσιν ἐθεραπεύθη ἀπὸ τὴν θαυματουργὸν Θεομήτορα. Ἄγγλος πλοίαρχος πού ἐσώθηκε ἐκ θαύματος μπροστὰ στὸ λιμάνι τῆς Τήνου ἔσπευσε νὰ προσφέρῃ εἰς χρυσὸν τὸν φόρον τῆς εὐγνωμοσύνης του πρὸς τὴν Παναγίαν καὶ τὸν ἐμιμήθησαν πολλοὶ ἄλλοι πλούσιοι Ἕλληνες καὶ ξένοι, πού ἄρρωστοι καὶ καταδικασμένοι ἐθεραπεύθησαν χάρις εἰς τὴν ἐπέμβασι τῆς Θεοτόκου.

*

Τὴν θαυματουργὸν εἰκόνα τῆς Εὐαγγελιστρίας μετέφεραν εἰς τὴν πρωτεύουσαν ἀπὸ τὴν Τήνον τὸν Μάϊο τοῦ 1915, ὅταν ἐκινδύνευεν ὁ Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος. Χτυποῦσαν οἱ καμπάνες ὅλων τῶν ἐκκλησιῶν Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς καὶ ὁ κλῆρος ὀλόκληρος, μετὰ τὸν ἀρχιεπίσκοπον ἐπὶ κεφαλῆς, συμπαραστατούμενον ἀπὸ τοὺς ἀρχιερεῖς, μέλη τῆς Ἱ. Συνόδου, ὠδήγησεν εἰς μεγαλειώδη λιτανεῖαν τὴν εἰκόνα εἰς τὴν μητρόπολιν κατ' ἀρχάς, διὰ νὰ μεταφερθῇ κατόπιν αὐτὴ παρὰ τὸ προσκέφαλο τοῦ ἀσθενοῦντος βαρέως Βασιλέως. Τὸ θαῦμα ἐπετελέσθη καὶ τὴν φορὰν αὐτῆ. Ἀπὸ τὴν ἰδίαν ἡμέραν τῆς ἐπισκέψεως τῆς Θεοτόκου εἰς τὰ βασιλικά ἀνάκτορα ἐσημειώθη βελτίωσις εἰς τὴν κατάστασιν τοῦ ὑψηλοῦ ἀσθενοῦς. Ἀφιέρωσε πολῦτιμον περιδέραιόν της ἡ βασίλισσα Σοφία, διὰ νὰ στολισθῇ ἡ θαυματουργὸς Εἰκὼν. Καὶ μιὰ ἀκόμη φορὰν μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς χώρας ἀπὸ τοὺς κατακτητὰς καὶ τὴν ἐπάνοδο τῆς κυβερνήσεως τῆς Μέσης Ἀνατολῆς εἰς τὴν ἐλεύθερον Ἑλλάδα, ἡ εἰκόνα τῆς Μεγαλόχαρης μετεφέρθη στὴν πρωτεύουσαν, διὰ νὰ τελεσθῇ ἐπινίκιος τελετουργία. Εἰς τὴν μεγαλόπρεπην λιτάνευσίν της κρατοῦσε τὴν εἰκόνα ὁ ἀρχιεπίσκοπος Ἀντιβασιλεὺς Δαμασκηνὸς, βοηθούμενος ἀπὸ τὸν τότε πρωθυπουργόν, τὸν ἀείμνηστο στρατηγὸν Πλαστήρα.

Ἐκ τῶν παράθυρα τῶν ἀρχοντικῶν καὶ τῶν πτωχικῶν σπιτιῶν ἐσκορπίζοντο ἄνθη ποτισμένα μὲ ἄγια δάκρυα εὐλαβείας καὶ ἡ δοξολογία ποῦ ἐψάλλη εἰς τὸν μητροπολιτικὸν ναόν, ὑπῆρξεν ὑποβλητική καὶ μεγαλοπρεπής.

Ἐπὶ ἡμέρας τὰ πλήθη συνέρρεαν διὰ νὰ προσκυνήσουν τὴν εἰκόνα τῆς Μεγαλόχαρης καὶ ἠκούοντο θρηνοὶ καὶ εὐχαριστίες διὰ τὰ θαύματα, ποῦ ἐτελοῦντο μεταξὺ προσκομιζομένων πρὸς προσκύνησιν ἀσθενῶν.

*]

Μπροστὰ στὴν θαυματουργὸ αὐτὴν εἰκόνα τῆς Μεγαλόχαρης γονυκλινῆς ἐδεθῆθαι καὶ ἐφέτος πρὸς ὀλίγον ἡμερῶν ἕνας κόσμος ποῦ ἔφθασε εἰς τὸ νησί τῶν Κυκλάδων διὰ νὰ καταθέσῃ τὴν φόρον τῆς λατρείας καὶ τῆς εὐγνωμοσύνης τοῦ πρὸς τὴν ἐορτάζουσα μητέρα τοῦ Θεοῦ. Ὁ ἀστράπτων ἄγγελος ὁ Γαβριήλ, ποῦ εὐαγγελίσθη τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ διὰ τῆς ἐνανθρωπίσεως τοῦ Υἱοῦ αὐτοῦ, ἔφερε τὴν μεγάλην αὐτὴν ἡμέραν καὶ ἄλλο μῆνημα εἰς τὴν μνήμην τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς. Τὴν ἡρωϊκὴ ἐξέγερσί της πρὸς ἀπελευθέρωσιν της ἀπὸ τὴν δουλεία. Δύο εὐαγγελισμοί, ποῦ συνέδεσαν ἀκόμη περισσότερο τὴν ἔννοια τῆς θρησκείας καὶ τῆς ἑλληνικῆς πατρίδος.

Σήμερον τῆς σωτηρίας ἡμῶν τὸ κεφάλαιον

Διπλῆ σωτηρία, ποῦ ἐωτάσθηκε πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἡ ἐπέτειός της καὶ εὐρέθη τὴν Ἑλληνικὴν χριστιανικὴν ψυχὴν εἰς τὴν ὥραιότερη καὶ ὑποβλητικώτερη τῆς ἀνάτασι.

ΒΑΣ. ΗΛΙΑΔΗΣ

ΑΚΟΛΟΥΘΙΑΙ

ΝΕΚΡΩΣΙΜΟΙ — ΕΠΙΜΝΗΜΟΣΥΝΟΙ

ἦτοι :

Νεκρώσιμοι Ἀκολουθίαι καὶ Συγχωρητικαὶ Εὐχαὶ ἐπὶ κεκοιμημένων λαϊκῶν, Ἱερέων καὶ Νηπίων (καὶ τῶ Πάσχα). Νεκρώσιμον Τρισάγιον ἢ «Παραστάσιμον». Ἐπὶ μνημοσύνῳ.

Ἐγκόλπιον βοήθημα διὰ Κληρικοὺς καὶ Ἱεροψάλτας, μετ' ἐρωθρῶν καὶ μαύρων γραμμάτων. Σελίδες 64. Τιμᾶται δρ. 10.

ΕΚΔΟΣΙΣ : Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΟΝ «ΕΥΕΡΓΕΤΙΝΟ» Ἡ «ΣΥΝΑΓΩΓΗ ΗΘΙΚΩΝ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΩΝ»

Διήγηση ἀπὸ τὴν περιοδεία
τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου.

Μετὰ τὴν ἀνάληψη τοῦ Κυρίου μας οἱ Ἀπόστολοι συναθροίσθησαν στὴ Γεθσημανῆ. Κι' ὅπως τοὺς ἐπρόσταξε, κατὰστρωναν τὸ σχέδιό τους νὰ πορευθοῦνε σ' ὅλη τὴν Οἰκουμένη, γιὰ νὰ διδάξουνε τὴν ἀλήθεια τοῦ Εὐαγγελίου του στοὺς Ἐθνικούς. Ἐρριξαν λοιπὸν κλήρους κι' ἐμοιρασθήκανε μεταξύ τους τὸν Κόσμο.

Ὁ κλῆρος λοιπὸν τῆς Ἀσίας ἔπεσε στὸν ἀγαπημένο του μαθητῆ, τὸν Ἰωάννη. Κι' αὐτὸς ἐβαρυκάρδισε· γιατί ἐλογάριαζε κι' ἐζύγιασε τὴ δυσκολία γιὰ τὴν ἐπιτυχία τῆς ἀποστολῆς του· μὴ βάζοντας καὶ μὴ στηρίζοντας τὶς ἐλπίδες του ἐπάνω στὴν πίστη του, ἀλλὰ κρίνοντας μὲ ἀνθρώπινο λογισμό. Κι' ἐδείλιαζε, ἐπειδὴ αὐτὴ ἦτανε βυθισμένη στὴν εἰδωλολατρεία, καὶ δύσκολα θὰ δεχότανε τὴν ἀλήθεια, καὶ θὰ τὴν ἀνακαλοῦσεν ἀπὸ τὴν πλάνη της. Ἐδίσταζε λοιπὸν γιὰ τὸν λόγον αὐτό,

καὶ εἶχε πέσει σὲ ἀμφιβολία. Τὸ κατάλαβε ὁμως πολὺ γρήγορα, πὼς ἀπὸ ἀσθένεια τοῦ λογισμοῦ του ἐγλύστρησε σὲ ἀπρεπὴ δειλία, κι' ἐδάκρυσε. Ἐπεσε λοιπὸν στὰ γόνατα, καὶ παρακαλοῦσε τοὺς ἄλλους Ἀποστόλους νὰ δεηθοῦνε πρὸς τὸν Κύριο νὰ τὸν συγχωρήσῃ. Καὶ τοὺς εἶπε, μὲ δάκρυα καὶ μ' ἀναστεναγμούς.

— Ἀμάρτησα, Πατέρες μου κι' ἀδελφοί μου, γιατί ἔστενοχωρέθηκα πού μοῦ ἔλαχεν ὁ κλῆρος τῆς Ἀσίας, καὶ ἡ πίστη μου ἐξασθένησε, χωρὶς νὰ συλλογισθῶ τὰ λόγια τοῦ Κυρίου μας, πού εἶπε, «πάντα δυνατὰ τῷ πιστεύοντι». Γι' αὐτὸ μοῦ ἐμνηύθηκε, πὼς θὰ ὑποστῶ μεγάλη τιμωρία καὶ πὼς θὰ παραδοθῶ σὲ κίνδυνο θάλασσινο. Ἄς προσευχηθοῦμε λοιπὸν προτῆτερα πολὺ, κι' ἄς τραβήξῃ ὁ καθένας μας, ὅπως ὁ Κύριος τὸ ἐπρόσταξεν».

Προσευχήθηκαν λοιπὸν κι' ἔφυγαν ὅλοι τους γιὰ τοὺς τόπους, πού τοὺς ἔλαχεν ὁ κλῆρος· κι' ἐπῆρεν ὁ καθένας τους κι' ἀπὸ ἓνα βοηθό, ἀπὸ τοὺς ἐβδομήντα. Ὁ Ἰωάννης ἐπῆρε τὸν Πρόχωρο καὶ κατέβηκαν μαζί στὴν Ἰόππη. Κι' ἀπὸ ἐκεῖ, μπήκανε σ' ἓνα πλοῖο κι' ἀνοίχθησαν πρὸς τὴν Ἀσία. Ὁ Ἰωάννης λοιπὸν ἄρχισε νὰ δακρῦζῃ,

καὶ εἶπε στὸν Πρόχωρο, χωρὶς νὰ τὸν ἀκούσῃ κανεὶς ἄλλος, γιατί̃ εἶχανε ἀποτραβηχθῆ καὶ εἶχανε καθῆσει στὴν ἄκρην ἄκρην τοῦ πλοίου.

— Παιδί μου Πρόχωρε, θὰ διατρέξω στὸ ταξίδι μου αὐτὸ μεγάλο κίνδυνο καὶ θὰ ταλαιπωρηθῶ πάρα πολύ. Δὲν ξέρω ὅμως, ἂν θὰ χαθῶ ἢ ἂν θὰ ζήσω, γιατί̃ αὐτὸ δὲν μοῦ τὸ ἀποκάλυψεν ὁ Θεός. Ἐάν λοιπὸν ἐσὺ γλυτώσῃς ἀπὸ τὸ ναυάγιο, νὰ τραβήξῃς πρὸς τὴν Ἀσία. Κι' ὅταν φθάσῃς στὴν Ἐφεσο, νὰ μείνῃς ἐκεῖ, καὶ νὰ μὲ περιμένῃς τρεῖς μῆνες. Κι' ἂν μὲν ἔλθω στὸ διάστημα αὐτό, θὰ κάνωμε μαζὺ τὴν ἀποστολὴ μας. Ἐάν ὄχι ὅμως, ἐσὺ νὰ γυρίσῃς στὰ Ἱεροσόλυμα στὸν Ἰάκωβο τὸν ἀδελφὸ τοῦ Κυρίου, κι' ὅτι σοῦ εἶπη, αὐτὸ καὶ νὰ κάνῃς.

Ὅταν λοιπὸν τάλεγεν ὁ Ἰωάννης αὐτά, ἡ ὥρα ἦτανε δέκα τὸ πρωί. Κι' ἀμέσως ἐσηκώθηκεν τρικυμία, καὶ τὰ κύματα ἐπεφταν βουνὰ ἐπάνω στὸ πλοῖο καὶ τάνοιξαν στὰ δύο. Βρεθήκανε λοιπὸν ὅλοι στὴ θάλασσα. Κι' ἀπὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ὅλοι ἐσωθήκανε ἄβλαβοι στὴ στερηά, πιάνοντας ἄλλος κάποιον ξύλο, κι' ἄλλος ἄλλο πρᾶγμα πού τοῦλαχε. Καὶ μόνος ὁ Ἰωάννης ἀπόμεινε θαλασσοδερνόμενος μεσοπέλαγα.

Ὁ Πρόχωρος λοιπὸν ἀπὸ τὴ Σελεύκεια πού τὸν ἔβγαλε τὸ κύμα, ἐβάδισε σαράντα ὀλόκληρες ἡμέρες πρὸς τὴν Ἀσία, κι' ἔφθασε σὲ ἓνα παραθαλάσσιο μέρος, πού τῶλεγαν Μαρμαρώτη. Κυττάζοντας λοιπὸν πρὸς τὴ θάλασσα εἶδε λίγο ξέμακρα καὶ κατὰκορφα, σ' ἓνα ψηλὸ καὶ ἀφρισμένο κύμα πού ἐσερνότανε πρὸς τὴ στερηά, κάποιον ἀνθρωπο, πού τὸν ἔσπρωχνεν ἡ φουσκοθαλασσιά καὶ στὸ τέλος τὸν ἐπέταξε στὴν ἀκρογιαλιά. Ἐτρεξε λοιπὸν γιὰ νὰ τὸν βοηθήσῃ. Αὐτὸς ὅμως ἐπρόλαβε κι' ἐσηκώθηκε. Κι' ἀνεγνώρισεν εὐθύς ὁ ἓνας τὸν ἄλλο. Κι' ἀπὸ τὴ χαρὰ τοὺς ἀγκαλιασθήκανε κι' ἐκλαίγανε κι' ἐδόξασαν τὸ Θεὸ πού ἐσωθήκανε καὶ συναντηθήκανε.

Ἀφοῦ λοιπὸν συνῆλθε λίγο ὁ Ἰωάννης, διηγήθηκε στὸν Πρόχωρο, πὼς σαράντα ὀλόκληρα ἡμερονύκτια ἐδερνότανε ἐπάνω στὴ θάλασσα, καὶ πρᾶγμα ὑπερθαύμαστο, δὲν ἔπαθε τίποτα, γιατί̃ τὸν συγκρατοῦσε ἡ θεία δύναμη καὶ τὸν ἔκανε νὰ περνᾷ, κατὰ τρόπον ἄρρητο ἀπὸ κύμα σὲ κύμα.

Ἐδιδάχθηκε λοιπὸν νὰ πειθαρχῇ περισσότερο στὸ Θεό, παρὰ στοὺς ἀνθρώπινους λογισμούς, καὶ νὰ ὑπακούῃ ἀνεξέταστα καὶ ἄφοβα σ' ὅτι τὸν προστάζει.

**Ένας αγωνιστής τῆς ἀρετῆς, κι' ὅταν ἀκόμη ἀρρωστήση
δὲν πρέπει ν' ἀρνιέται τὴν ἀσκησὴ του παρὰ νάχη
τὴν ἐλπίδα του στό Θεό.**

Διηγοῦνται πὼς ὁ μεγάλος Παλάμωνας, πού κοντὰ του ἐμαθή-
τεψεν ὁ ὀσιος Παχώμιος, ὅταν πλέον ἐπεράσανε τὰ χρόνια του καὶ
εἶχε γεράσει, ἀπὸ τὴν ὑπερβολικὴν ἀσκησὴ πού ἔκανε, εἶχε ἐξασθε-
νίσει καὶ ὑπόφευεν ἀπὸ τὴν σπληνὰ του. Γιατὶ ὁ ἅγιος ἐκεῖνος ἄν-
θρωπος ἐταλαιπωροῦσε πολὺ τὸν ἑαυτό του. Κι' ἄλλοτε, μὲν ἐπαιρ-
νε τροφή, χωρὶς νὰ πίνη διόλου νερό· κι' ἄλλοτε ἐπινε νερό μονά-
χα, χωρὶς νὰ τρώη τίποτα.

Κάποιοι λοιπὸν ἀδελφοὶ ἐπήγανε κοντὰ του καὶ τοῦ συνιστοῦ-
σαν, μὲ πολλὴ διάκριση καὶ μὲ πολλὰ παρακάλια, νὰ μὴ βασανίζη
ἑἴςτι τὸν ἑαυτό του, ἀλλὰ νὰ φροντίζη γιὰ τὴν ὑγεία του καὶ γιὰ τὸ
σῶμά του. Ἀλλοίωτικά, τοῦ ἔλε-
γαν, θὰ ὑποφέρης καὶ θὰ πονῆς
ἀκόμη περισσότερον. Κι' ἔτσι, μὲ τὰ
πολλὰ παρακάλια, τὸν ἔπεισαν νὰ
πάρη γιὰ μερικὲς ἡμέρες τροφή, πού
ἐταίριαζε στὴν ἀρρώστεια του. Εἶδεν
ὅμως, ὅτι καὶ μ' αὐτὸ πού ἔκανε δὲν
ἐκαλυτέρευε, παρὰ πὼς ἐπονοῦσεν
ἀκόμη περισσότερον. Παράτησε λοι-
πὸν τὴ δίαιτα καὶ τὰ φαγητὰ ἐκεῖ-
να, κι' ἐσυλλογίσθηκεν ἔτσι. — "Αν
οἱ μάρτυρες τοῦ Χριστοῦ πού τοὺς
ἐκομμάτιαζαν τὰ μέλη τους καὶ τοὺς ἀποκεφάλιζαν καὶ τοὺς
ἔκαιαν στὴ φωτιά, ὑπόφευαν ἀγόγγυστα τὰ μαρτύριά τους
ἕως θανάτου, πὼς ἐγὼ θὰ δείξω τέτοια λιγοψυχία, καὶ
γιὰ ἓνα μικρὸ πόνου θὰ ζημιώσω τὴν ψυχὴ μου; Γιατὶ νὰ μὲ κυριέψῃ
ὁ φόβος, καὶ ἀπὸ μιὰ μικρὴ μου ταλαιπωρία θὰ φανῶ δειλός; Μή-
πως δὲν μ' ἔπεισαν νὰ πάρω τροφή πού θὰ μοῦκανε, ὅπως μοῦλεγαν,
καλὸ καὶ θὰ μ' ἀνακούφιζεν ἀπὸ τοὺς πόνους μου; Ὁφελήθηκα μή-
πως τίποτα ἀπ' αὐτό;

— Πρέπει λοιπὸν χωρὶς ἄλλο, νὰ ξαναγυρίσω στὴν πρώτη μου
τακτικὴ καὶ νὰ κάνω τὴν ἀσκησὴ μου, ὅπως τὴν ἔκανα καὶ προ-
τήτερα. Καὶ εἶμαι, βέβαιος, πὼς μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ, θὰ ξεκου-
ρασθῶ ἀπὸ τοὺς πόνους μου κι' ὅτι θὰ βρῶ σ' αὐτὴν τὴν
γιατρεία μου. Γιατὶ ἐγὼ γιὰ τὸν Θεὸν ἀγωνίζομαι, κι' ὄχι γιὰ καμ-
μιὰ κοσμικὴ χαρά.

Ἔτσι λοιπὸν κι' ἔκαμε. Καὶ μ' ἐγκαρτέρησε κι' ἀνδρειοσύνη ξανάρ-
χισε τὴν σκληρὴ του ἀσκησὴ. Κι' ἔπειτα ἀπὸ κάμποσο καιρὸν τὸν

βρῆκεν ἄλλη ἀρρώστεια. Κι' ὅταν ἐκατάλαβε πὼς πλησιάζει τὸ τέλος του, ἀτάραχος καὶ μὲ κοσμιότητα, ἐσυγυρίσθηκε κι' ἐτοιμάσθηκε, καὶ μπροστὰ στὸ μαθητὴ του τὸν Παχώμιο, ἔκλεισε, σὲ περασμένη πολὺ ἡλικία, τὰ μάτια του κι' ἀναπαύθηκε κοντὰ στὸ Κύριο...

*

Κάποτε πάλιν ὁ Παχώμιος ἐπῆγε μαζί μ' ἄλλους ἀδελφούς σ' ἕνα νησί, γιὰ νὰ θερίσουν βούρλα. Καὶ τὴν ὥρα ποὺ ὁ ὑποτακτικός του Θεόδωρος ἐτοίμαζε τὸ φαγητό, ἐπίασε ξαφνικὰ τὸν ἅγιο Πατέρα πόνος δυνατὸς κι' ἐγύρισε πίσω. Ἐπειδὴ λοιπὸν αἰσθανότανε τούρουρο, ὁ Θεόδωρος τούριξε ἐπάνω του ἕνα χονδρὸ μάλλινο σκέπασμα.

Κι' ἐκεῖνος ἐστενοχωρέθηκε πολὺ γι' αὐτό, καὶ τοῦ εἶπε: — Σήκωσέ το ἀπὸ πάνω μου καὶ ρίξε μου, σὲ παρακαλῶ, μιὰ ψάθα, ὅπως συνηθίζουν οἱ ἀδελφοί. Τῶκαμε λοιπὸν αὐτό. Μὰ σὲ λίγο, ξεχνώντας τάχα τὴν αὐστηρότητα τοῦ Γεροντὰ του, πῆρε μιὰ φούχτα χουρμάδες καὶ τοῦ τῆς ἔδινε, παρακαλώντας τον νὰ μὴν τοὺς ἀποστρέψη.

Κι' ὅταν τὸ εἶδεν ἐκεῖνος αὐτό, ἐγύρισε καὶ τοῦ εἶπε, μὲ βουρκωμένα ἀπὸ τὰ δάκρυα τὰ μάτια του. — Νομίζεις λοιπὸν, τέκνο μου, πὼς ἐπειδὴ ἔμεῖς κυβερνοῦμε τὸν κόπο καὶ τὸ μόχθο τῶν ἄλλων μας ἀδελφῶν καὶ οἰκονομοῦμε ἔμεῖς τὶς ἀνάγκες τους, μποροῦμε γι' αὐτὸ νὰ κάνωμε κι' ὅτι μᾶς ἀρέσει; καὶ νὰ καταλοῦμε ἔμεῖς τὴ συνήθεια καὶ νὰ μὴν λογαριάζωμε τίποτες ἄλλο, παρὰ τὸ κέφι μας καὶ τὴν ὄρεξη ποὺ ἔχομε κάθε φορά;

Ποῦ εἶναι λοιπὸν, τέκνο μου, ὁ φόβος τοῦ Θεοῦ; Γιὰ πές μου, ἐπέρασες ἀπ' ὅλα τὰ κελλιὰ τοῦ Μοναστηριοῦ μας καὶ ξέρεις καλά, πὼς δὲν ὑπάρχει κανένας ἄλλος ἀδελφὸς ἀρρωστος; Μὴν πλανιέσαι, τέκνο μου Θεόδωρε. Γιατί τὸ ἴδιο εἶναι νὰ κάνης μιὰ παράβαση· εἴτε μικρὴ εἶναι αὐτή, εἴτε καὶ μεγάλη! Κι' ὅταν ἐκεῖνοι, μὲ τόσην ὑπομονὴ ὑποφέρουν τὶς θλίψεις τους καὶ τοὺς πόνους τους, ἔμεῖς δὲν θὰ ὑποταχθοῦμε;

Μὲ τὴ χάρη λοιπὸν καὶ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ, ὑπόφερον ὁ ὅσιος τὶς δοκιμασίες του καὶ τὶς ἀρρώστειες του, ὅποιοσδήποτε καὶ νᾶτανε. Γιατί ἤξερε καλά, πὼς ὁ Σατανᾶς μηχανεύεται τὰ πάντα, γιὰ νὰ βάζη ἐμπόδια στοὺς πιστοὺς ποὺ κάνουν τὴν ἄσκησή τους.

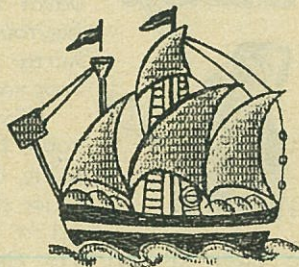
Κάποτε λοιπὸν τὸν ἐπίασε μέσα στὸ Μοναστήρι φοβερὸς πυρετὸς καὶ ρίγος δυνατὸ. Καὶ πέντε ὀλόκληρες ἡμέρες, δὲν ἔβαλε τίποτα στὸ στόμα του· γιατί αἰσθανότανε, πὼς αὐτὸ ἦτανε πείραξη τοῦ

Διαβόλου, πού κάνει τὰ πάντα γιὰ νὰ πειράζη και νὰ ταλαιπωρή τους Ἅγιους. Σηκωνότανε λοιπὸν τακτικὰ και προσευχότανε θερμὰ στὸ Θεό, πού σ' αὐτὸν ἦτανε πάντα στραμένος ὁ στοχασμὸς του και τὸν ἰκέτευε, νὰ τοῦ γίνεταί σκεπὸς του και βοηθὸς του. Καὶ δὲν ἐπέ-
ρασε πολὺς καιρὸς και ἀνακουφίσθηκε ἀπὸ τοὺς πόνους και ξανα-
βρῆκε τὴν ὑγεία του. Καὶ μαζί μὲ τοὺς ἄλλους ἀδελφούς ἐπαίρνε μέρος στὴν κοινὴ τράπεζα, εὐχαριστώντας τὸν Κύριο, πού τὸν εὐ-
εργέτησε.

*

Μιὰν ἄλλη πάλι φορά, τὸν Θεόδωρο τὸν ἐπίασαν ξαφνικὰ τρο-
μεροὶ πονοκέφαλοι και ὑπόφερε φο-
βερὰ. Παρακάλεσε λοιπὸν νὰ ταξι-
δέψη και ν' ἀλλάξη κλίμα. Κι' ὁ
Παχώμιος τοῦ εἶπε — Νομίζεις λοι-
πὸν, τέκνο μου, πὼς ἂν μᾶς λαχαι-
νῆ κάτι, αὐτὸ γίνεται, χωρὶς τὸ
θέλημα τοῦ Θεοῦ; Γι' αὐτὸ, νᾶχης
ὑπομονή· κι' ὅταν ὁ Θεὸς τὸ θελήσῃ
θὰ σὲ γιαιτρέψῃ και θὰ ξαναβρῆς
τὴν ὑγεία σου. Ὁ Θεός, νὰ τὸ ξέ-
ρῃς, πὼς μᾶς δοκιμάζει. Μὰ σὰν τὸν
Ἰώβ, πρέπει νᾶχωμε κι' ἐμεῖς ὑπομονή και νὰ τὸν δοξολογοῦμε. Καὶ
τότες, ὅπως ἐκεῖνος, βρίσκομε κι' ἐμεῖς ἀνάπαυση και γιαιτριά...
*

Ἐνας ἄλλος πάλιν ἀδελφός, πού ἔμενε στὸ ἴδιο Μοναστήρι και τὸν ἔλεγαν Ζακχαῖο, ἀρρώστησεν ἀπὸ τὴν πολυκαιρινὴ του σκληρὴ ἄσκηση· κι' ἔμενε σ' ἓνα ξεχωριστὸ κελλί, μακριὰ ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἀδελφούς, χωρὶς νὰ παίρνῃ ἄλλη τροφή ἐκτὸς ἀπὸ νερόψωμο. Ὅλον ὅμως αὐτὸ τὸν καιρὸν ἐργαζότανε κι' ἐπλεκε ψάθες. Καὶ τόσο πολὺ ἐκοπίαζε, πού κατάντησε νὰ τρέχουνε ἀπὸ τὰ χέρια του αἷματα, ἀπὸ τὰ βοῦρλα πού τὸν κεντούσανε, κι' ἀπὸ τὰ σχοινιά, πού ἔστριφε. Κι' ὅμως, και μὲ τέτοιο χάλι δὲν ἔσταματοῦσε κι' ἔδειχνε μεγάλην ἐγκαρτέρηση. Κι' οὔτε ἔλειψε καμμιά φορά ἀπὸ τὶς σὺναξες τῶν ἀδελφῶν, κι' οὔτε τὸν ἐπῆρε ποτὲ ἡμέραν ὁ ὕπνος. Παρὰ και τὴν νύκτα ἀκόμα σηκωνότανε τὰ μεσάνυκτα, κι' ὡς τὸ πρωτὶ προσευχότανε κι' ἔψαλλε.

Κάποτε λοιπὸν ἓνας ἀδελφός, πού εἶδε τὰ χέρια του νᾶναι ἔτσι καταπληγιασμένα, τοῦ εἶπε — Ἀδελφέ μου, γιαιτὶ κοπιάζεις τόσο πολὺ και γιαιτὶ πέφτεις ἔτσι στὴ δουλειά, ἀφοῦ ἔχεις τέτοιο χάλι; Ἐσύ, ἀδελφέ μου, ὑποφέρεις. Μήπως λογιάζεις πὼς εἶναι ἁμαρτία,

τὸ νὰ μὴ δουλέψῃς; Ἡ μήπως, ἂν σταματήσῃς, θὰ σέ κριματίσῃ ὁ Θεός; Αὐτὸς τὸ βλέπει, πὼς ὑποφέρεις. Ποιὸς ἄλλος, στὴν κατάστασιν τῆ δικῆ σου, θὰ δούλευε; Ἡ μήπως ἔχεις κανένα πού σέ βιάζει; Δόξα σοι ὁ Θεός, ἐμεῖς βοηθοῦμε ἄλλους, καὶ ξένους καὶ φτωχοὺς. Καὶ δὲν θὰ βοηθήσωμε ἐσένα, πού εἶσαι μέγας μας Πατέρας;

Κι' ἐπειδὴ ἐκεῖνος τ' ἀποκρίθηκε, ὅτι τοῦ εἶναι ἀδύνατο νὰ μὴ δουλεύῃ, τοῦ ἀπάντησεν ὁ ἀδελφός — 'Αφοῦ εἶναι ἔτσι τότες ἄλοιφε τοῦλάχιστον κάθε βράδου τὰ χέρια σου μὲ λάδι, καὶ θὰ σοῦ κάνῃ καλὸ καὶ θὰ σέ ξαλαφρώνῃ.

Κι' ἐκεῖνος τῶκαμε, ὅπως τὸν ἐσυμβούλευε. Μὰ ὄχι μονάχα δὲν ὠφελήθηκε, ἀλλὰ τὸ λάδι ἔκαμε τὰ χέρια του νᾶναι πιὸ εὐαίσθητα· καὶ τὰ βούρλα τὸν ἐκεντούσανε περισσότερο, καὶ σὲ σημεῖο μάλιστα πού νὰ τοῦ προξενούνε φοβεροὺς πόνους καὶ νὰ μὴν μπορῇ νὰ τὰ πιάσῃ.

Πῆγε λοιπὸν νὰ τὸν ἐπισκεφθῇ στὸ κελλί του ὁ Μεγάλος Παχώμιος καὶ τοῦ εἶπε — Νομίζεις, ἀδελφέ μου, πὼς τὸ λάδι σὲ ὠφελεῖ; Ποιὸς εἶναι αὐτὸς πού σ' ἐπρότρεψε γι' αὐτὸ καὶ σ' ἔκανε νὰ ἐμπιστευθῆς τὴν ὑγείαν σου στὸ λάδι κι' ὄχι στὸ Θεό; Ἡ μήπως δὲν εἶναι στὸ χέρι τοῦ Θεοῦ νὰ σὲ κάνῃ, κάθε στιγμῇ, καλά; Ἡ μήπως δὲν ξέρεῖ τί ἔχεις καὶ πρέπει νὰ τοῦ τὸ ὑποδείξῃ κανεῖς; Ἡ μήπως ἔπαυνε νᾶναι φιλόανθρωπος καὶ πολυεύσπλαγχνος, κι' ἄρχισε νὰ μᾶς μισῇ. Μάθε, πὼς τὶς ἀρρώστειες καὶ τὶς ταλαιπωρίες μᾶς τὶς στέλλει γιὰ τὴν ὠφέλεια τῆς ψυχῆς μας, γιὰ νὰ δείχνωμε τὴν ὑπομονή μας καὶ νὰ τὶς βαστάζωμε μὲ γενναιότητα· καὶ νὰ τοῦ ἐμπιστευώμασθε τὴν ἀπαλλαγὴ μας ἀπ' αὐτές, πού μᾶς τὴν στέλλει πάντα πλουσιοπάροχα. Γιατὶ ἄμετρη εἶναι ἀγάπη του σ' ἐμᾶς!

Κι' ἐκεῖνος τ' ἀπάντησε — Συγχώρεσέ με, Γέροντά μου καὶ Πατέρα μου, καὶ παρακάλεσε τὸν Θεόν, ὅπως ἐσυγχώρεσεν κι' ὄλες τὶς ἄλλες ἁμαρτίες μου, νὰ μοῦ συγχωρήσῃ κι' αὐτή.

Ἐπίδοσις ΑΝΘΙΜΟΥ ΘΕΟΛΟΓΙΤΗ

Παρακαλοῦνται οἱ ἀποστέλλοντες ταχ. ἐπιταγὰς πρὸς τὰ περιοδικὰ «Ἐκκλησία», «Θεολογία» καὶ «Ἐφημέριος», ὅπως σημειώσιν ἐπ' αὐτῶν τὴν αἰτίαν τῆς ἀποστολῆς.

Ἀπὸ τὴν ἱστορίαν τῶν διωγμῶν

Ο ΧΡΥΣΑΝΘΟΣ ΚΑΙ Η ΔΑΡΕΙΑ

Ἔστω ἡ Ἄλεξάνδρεια, ἐκεῖνες τὶς μέρες, συζητοῦσε γιὰ τὸν «παρά-ξενον»—ὅπως τὸν χαρακτηρίζαν—γάμο τοῦ Χρυσάνθου μὲ τὴ Δαρεία. Ὁ Χρυσάνθος ἦταν ἓνα ἀπὸ τὰ πιὸ ζηλευτὰ ἀρχοντόπουλα τῆς πόλεως, γυιὸς τοῦ πλουσίου Πολέμωνος. Ἡ Δαρεία, ποὺ καταγόταν ἀπὸ τὴν Ἀθήνα κι' ἀνήκε ἐπίσης σὲ ἀριστοκρατικὸ σόϊ, ἦταν ὀνομαστή γιὰ τὴν ἐξαιρετικὴ καλλονὴ της. Ἡ ἔνωσις τῶν δυὸ νέων μὲ τὰ δεσμὰ τοῦ ὕμεναίου εἶχε ὅλα τὰ στοιχεῖα, γιὰ νὰ τὴν ἔλεγε κανεὶς ἰδεώδη, ἐκτὸς ἀπὸ ἓνα : ὁ γαμπρὸς ἦταν χριστιανός, ἐνῶ ἡ νύφη εἰδωλολάτρίς.

Ἄλλὰ τὸ ἐνδιαφέρον τῆς κοινῆς γνώμης εἶχε ἠλεκτρισθῆ ἀκόμη περισσότερο γιὰ ἓνα ἄλλο λόγο. Ὁ γάμος, ποὺ ἐπρόκειτο νὰ γίνῃ ἦταν πιὸ πολὺ ἓνα εἶδος μονομαχίας, παρὰ μιὰ εὐτυχισμένη κατάληξις ἀμοιβαίου αἰσθήματος.

Ὁ Πολέμων, ἀφοῦ μάταια εἶχε προσπαθῆσει νὰ ξεριζώσῃ τὴν πίστι τοῦ μονάκριβου γυιοῦ του, τοῦ ζήτησε νὰ ποντρευθῆ τὴ Δαρεία, μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι τὰ θέλγητρά της κι' ἡ ἐξυπνάδα της θὰ τὸν ξεστράτιζαν ἀπὸ τὸν δρόμο ποὺ εἶχε πάρει καὶ θὰ τὸν ξανάφερναν στοὺς κόλπους τῆς εἰδωλολατρίας.

— Κάνε μου τουλάχιστον αὐτὸ τὸ χατήρι, τὸν παρακάλεσε ὁ πατέρας του. Μὴ παντρευθῆς χριστιανή. Πάρε τὴ Δαρεία, ποὺ σοῦ ἀξίζει μὲ τὸ παραπάνω. Ξέρω, ἄλλωστε, ὅτι πάντα ἡ καρδιά σου ἦταν στραμμένη πρὸς αὐτή.

Ὁ νέος δέχθηκε. Πραγματικά, τὸ ξεχωριστὸ ἐκεῖνο κορίτσι ἀσκοῦσε ἀνέκαθεν μιὰ βαθειὰ ἔλξι πάνω του. Οἱ γάμοι, ἐξ ἄλλου, τότε — στὰ πρῶτα χρόνια τοῦ χριστιανισμοῦ — ἀνάμεσα σὲ πιστοὺς τοῦ Ἰησοῦ καὶ σὲ πιστοὺς τῶν ψεύτικων θεῶν ἦταν συνηθισμένοι. Ὁ Χρυσάνθος, λοιπόν, δὲν ἔφερε καμμιά ἀντίρρηση στὸν πατέρα του. Δέχθηκε αὐτὴ τὴ γλυκεῖα κι ἐπικίνδυνη ἔνωση, ποὺ θὰ ἦταν μιὰ πάλη τῶν δύο τόσο διαφορετικῶν κόσμων. Ὅπως ὁ πατέρας του εἶχε πεποιθῆσι ὅτι ἡ γυναῖκα ποὺ τοῦ πρόσφερεν θὰ τὸν τραβοῦσε στὴν παλιὰ θρησκεία, ἔτσι κι' αὐτὸς εἶχε ἄλλη τὴ βεβαιότητα ὅτι θὰ συνέβαινε τὸ ἀντίθετο.

Ἐγινε, λοιπόν, ὁ γάμος αὐτὸς καὶ τὰ πράγματα δικαίωσαν τὸν Χρῦσανθο. Ἡ κοινωνία τῶν εἰδωλολατρῶν καὶ χριστιανῶν δὲν ἄργησε νὰ μάθη τὰ ἀποτελέσματα τῆς διελκυστίνδας ἐκείνης, πού γινόταν ἀνάμεσα στὶς ψυχῆς τῶν δύο νεαρῶν συζύγων.

Ἡ Δαρεία πού εἶχε μέσα της ἀγαθὴ διάθεσι, φωτίσθηκε εὐκόλα ἀπὸ τὶς ἀλήθειες τοῦ Εὐαγγελίου καὶ πιάσθηκε στὴ σαγήνη τῆς θείας χάριτος. Ἔτσι τὸ Μεγάλο Σάββατο ἐκείνης τῆς χρονιάς, μαζί μὲ ἄλλους κατηχουμένους, κατέβηκε κι' αὐτὴ στ' ἁγιασμένα νερὰ τοῦ βαπτίσματος. Καθόταν τότε στὸν θρόνο τῆς Ρώμης ὁ Αὐρήλιος Νουμεριανὸς (284 μ.Χ.), πού παρ' ὅλο ὅτι ἦταν ἐξαιρετικὰ καλλι-εργημένος ἄνθρωπος — εἶχε μάλιστα σπουδαῖο ποιητικὸ χάρισμα — νόμιζε ὅτι οἱ χριστιανοὶ ἀποτελοῦσαν κίνδυνο κι' ἤθελε νὰ τοὺς ξε-παστρέψη.

Ἔτσι, μαζί μὲ ἄλλα μέλη τῆς νεαρῆς Ἐκκλησίας, ὁ Χρῦσανθος κι' ἡ σύζυγός του Δαρεία ὠδηγήθηκαν στὸν ἑπαρχο τῆς πόλεως Κελλερῖνο, κι' ἀφοῦ ἐκεῖνος διαπίστωσε ὅτι δὲν ἐννοοῦσαν νὰ συμμορφωθοῦν καὶ νὰ ἀποπύσουν τὴν πίστι τους, τοὺς παρέδωσε, σύμφωνα μὲ τὸν νόμο στὰ βασανιστήρια.

Ἄλλὰ τὸ χρισταγάπητο ζεῦγος πέρασε μέσ' ἀπ' ὅα αὐτὰ νικηφόρο κι' ἀπτόητο.

Ὁ Κελλερῖνος, σὰν τὸ πληροφορήθηκε, πρόσταξε νὰ τοὺς ρίξουν μέσα σ' ἓνα λάκκο γεμάτον βόρβορο, ὅπου καὶ βρῆκαν τὸν θάνατο.

Ἄλλὰ ὁ θάνατος αὐτὸς, πού ἄνοιξε τὶς πύλες τοῦ παραδείσου στὸν Χρῦσανθο καὶ τὴ Δαρεία, εἶχεν ὡς ἐνδοξη συνέπειά του κι' ἄλλα τέσσερα ἐντελῶς ἀπρόοπτα μαρτύρια.

Ὁ τριβοῦνος (ἀνώτερος ἀξιωματικὸς μὲ δικαστικὰ δικαιώματα) Κλαύδιος, πού εἶχε ἀναλάβει τὴν ὑπόθεσι τῶν δύο συζύγων, κλονίσθηκε μπροστὰ στοῦ μεγαλεῖο τῆς στάσεώς τους, ἡ ἀλήθεια ἄστραψε στὸν νοῦ του κι' ἔγινε κι' αὐτὸς χριστιανός, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ ἐκτελεσθῇ λίγες μέρες ἀργότερα.

Τὰ δύο του παιδιὰ ὁ Μαίρων κι' ὁ Ἰάσων, μιμήθηκαν τὸ παράδειγμά του. Παρουσιάσθηκαν στὸν ἑπαρχο Κελλερῖνο, χωρὶς νὰ περιμένουν νὰ καταδοθῇ ἡ προσχώρησίς τους στὸν χριστιανισμό, καὶ τοῦ δήλωσαν ὅτι εἶχαν πάψει πιά νὰ πιστεύουν στοὺς ψεύτικους

θεούς. "Ετσι κι' αὐτοὶ θανατώθηκαν. Λίγο ἀργότερα, ἀκολούθησε στὸν ἴδιο δρόμο τὸν Κλαύδιο καὶ τὰ παιδιὰ του ἢ σύζυγός του Ἰλαρία.

ΟΙ ΣΥΝΗΓΟΡΟΙ ΤΩΝ ΜΑΡΤΥΡΩΝ

Ἡ Ἐκκλησία, κατὰ τοὺς διωγμούς, ἀπέτρεπε τοὺς πιστοὺς νὰ πέφτουν μόνοι τους στὰ χέρια τῆς ρωμαϊκῆς ἐξουσίας, διδάσκοντας ὅτι θεάρεστο καὶ γνήσιο μαρτύριο ἦταν ἀποκλειστικά ἐκεῖνο, ποὺ δὲν τὸ ἐπεδίωκε ὁ χριστιανός.

Ὡστόσο, ὑπῆρχαν καὶ περιπτώσεις, ποὺ ἀποτελοῦσαν μιὰ ὠραία καὶ ζηλευτὴ ἐξαίρεση σ' αὐτὸν τὸν κανόνα. Θὰ ἀναφέρουμε δυὸ-τρὶα τέτοια παραδείγματα.

Τὸ πιὸ παλιὸ εἶναι σχετικὸ μὲ τὸν ὁμολογητὴ Ἀλέξανδρο. Συνέβη στὸ Λούγδουνο, τῆ σημερινῆ Λυὼν τῆς Γαλλίας, κατὰ τὸ ἔτος 177 ἢ 178 μ.Χ., τὸ ἀναφέρει δὲ ὁ ἱστορικὸς Εὐσέβιος.

Ὁ Ἀλέξανδρος ἦταν γιαντρός κι' ἓνα ἀπὸ τὰ πιὸ εὐπόληπτα πρόσωπα στὴν κοινωνία τοῦ Λουγδούνου. Μιὰ μέρα, πιάσθηκαν ὠρισμένοι χριστιανοὶ τῆς πόλεως κι' ὠδηγήθηκαν στὸν ἐκπρόσωπο τοῦ αὐτοκράτορος γιὰ νὰ δικασθοῦν. Ὁ Ἀλέξανδρος, ποὺ ἡ πίστις του στὸν Κύριο ἦταν φλογερή, πῆγε ἀπὸ τοὺς πρώτους γιὰ νὰ παρακολουθήσῃ τὴ δίκη. Καὶ βλέποντας ὅτι μερικοὶ ἀπ' αὐτοὺς εἶχαν δειλιάσει, τοὺς προέτρεπε μὲ νεύματα νὰ σταθοῦν ἀκλόνητοι καὶ νὰ μὴν ὑποκύψουν στὶς φοβέρες. Οἱ εἰδωολάτρεις, ποὺ βρισκόνταν στὸ ἀκροατήριον, ἀντιλήφθηκαν αὐτὴ τὴν ἐπέμβασί του καὶ ζήτησαν μὲ φωνὲς κι' ὄχλαγωγία νὰ συλληφθῇ ὁ χριστιανὸς γιαντρός, πρᾶγμα ποὺ ἔγινε.

Κάτι παρόμοιο συνέβη κατὰ τὸν διωγμὸ τοῦ Δεκίου.

Ἀλλὰ αὐτὴ τὴ φορὰ ἡ ἐνθάρρυνσι στὸν δικαζόμενον χριστιανὸ προήλθε ἀπὸ ... μιὰ ὀλόκληρη στρατιωτικὴ μονάδα κι' ἄλλους ἀκόμη πιστοὺς, ποὺ εἶχαν μαζευθῆ γιὰ νὰ παρακολουθήσουν τὴ δοκιμασία τοῦ ὑποψηφίου μάρτυρος. "Ὅταν λοιπόν, τὸν εἶδαν νὰ κλονίζεται, ἄρχισαν νὰ τοῦ δίνουν κουράγιο μὲ ψιθύρους καὶ χειρονομίες. Φυσικά, ἔγιναν γρήγορα ἀντιληπτοί, ἀλλὰ πρὶν προλάβῃ, ὁ δικαστὴς ν' ἀντιδράσῃ, ἔτρεξαν ὅλοι τους μπροστὰ στὸ βῆμα κι' "

ώμολόγησαν με παρρησία πώς ήταν χριστιανοί. Και τὸ περιστατικό αὐτὸ ἐπίσης ἀναφέρεται ἀπὸ τὸν ἱστορικὸ Εὐσέβιο.

Κάποια ἄλλη φορά, στὴ Ρώμη, δικαζόταν ὁ χριστιανὸς διδάσκαλος Πτολεμαῖος. Ὅταν, μετὰ τὴ διαδικασία, τοῦ ἀπαγγέλθηκε ἡ θανατικὴ ποινὴ ἕνας ἀπλὸς πιστὸς ὁ Λούκιος, ξεχώρισε ἀπὸ τὸ ἄκροατήριον, προχώρησε μὲ θάρρος κι' ἀφοῦ στάθηκε μπροστὰ στὸν δικαστὴ Οὐρβικο, τοῦ εἶπε:

— Γιατί θεώρησες ἔνοχο τὸν Πτολεμαῖο; Δὲν τὸν κατηγορήσες οὔτε γιὰ φονιᾶ οὔτε γιὰ ἀνήθικο οὔτε γιὰ κλέφτη ἀλλὰ μόνο καὶ μόνο γιατί εἶναι χριστιανός. Ἡ κρίσις σου Οὐρβικε, δὲν ταιριάζει σὲ ἐκπρόσωπο οὔτε τοῦ Αὐγούστου Καίσαρος οὔτε τῆς ρωμαϊκῆς Συγκλήτου.

Ὁ Οὐρβικὸς τὰ ἔχασε γιὰ μιὰ στιγμή, καὶ μὴ μπορῶντας ν' ἀπαντήσῃ στὰ σωστὰ ἐκεῖνα λόγια, περιωρίσθηκε νὰ ρωτήσῃ μὲ χαιρεκακία:

— Ὡστε, λοιπόν, εἶσαι καὶ ἐσὺ χριστιανός;

— Ναὶ τοῦ ἀποκρίθηκε χωρὶς νὰ διστάσῃ ὁ Λούκιος.

Καί, ὅπως ἦταν ἐπόμενο, ἀκολούθησε τὸν Πτολεμαῖο στὸ μαρτύριο. Τὸ περιστατικὸ αὐτὸ τὸ διηγεῖται ὁ φιλόσοφος καὶ μάρτυς Ἰουστίνος, στὴ Β' Ἀπολογία του.

Ἄλλος ἕνας τέτοιος αὐθόρμητος συνήγορος ὑπῆρξε κάποιος Οὐέττιος Ἐπάγαθος, νεαρὸς ἀριστοκράτης στὸ Λούγδουνο, πού εἴκοσι χρόνια ἀργότερα ἀπὸ τὸ προηγούμενο ἐπεισόδιον, μιμήθηκε τὸν Λούκιο. Παρουσιάσθηκε δηλαδὴ στὸν ἡγεμόνα καὶ ζήτησε ν' ἀπολογηθῇ γιὰ λογαριασμό τῶν δικαζομένων χριστιανῶν, μὲ σκοπὸ ν' ἀποδείξῃ, ὅτι οἱ κατηγορίες, πού τοὺς φόρτωναν οἱ εἰδωλολάτρες, δὲν εἶχαν βάσι.

Τὸ ἀποτέλεσμα ἦταν νὰ συμμετάσχῃ κι' αὐτὸς στὸ μαρτύριον τῶν ἀδελφῶν του, πού θέλησε μὲ τόσο συγκινητικὸ αὐθορμητισμὸ νὰ τοὺς ὑπερασπισθῇ.

Τὸ πιὸ ὑπέροχο, ὅμως, εἶναι ὅτι ἀκόμη καὶ παιδιὰ ἔβγαιναν στὴ μέση κατὰ τὶς δίκες γιὰ νὰ ὑπερασπισθοῦν τοὺς μάρτυρες, μὲ συνέπεια νὰ συμμερίζωνται τὴν τύχη τους. Ἔτσι, ὁ ἱστορικὸς Εὐσέβιος ἀναφέρει μιὰ κοπελλίτσα, πού, ἀφοῦ παρακολούθησε στὴ Γάζα τὰ

βασανιστήρια μιᾶς νεαρῆς χριστιανῆς, ἔτρεξε μπροστά στὸν δικαστῆ καὶ τοῦ εἶπε:

— Ὡς πότε θὰ βασανίζης ἔτσι τὴν ἀδελφή μου;

Ἐπίσης ὁ ἴδιος ἀναφέρει τὸν μικρὸ δοῦλο Πορφύριο, ποὺ μετὰ τὴ θανατικὴ καταδίκη τοῦ κυρίου του, ζήτησε μὲ θάρρος νὰ ἐπιτραπῆ ἡ ταφή του. Ἀποτέλεσμα δὲ τῆς τόλμης του αὐτῆς ὑπῆρξε τὸ μαρτύριο.

ΒΑΣ. ΜΟΥΣΤΑΚΗΣ

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Αἰδεσ. Ἀθανάσιον Καραφώτην, Ταξιάρχας Γρεβενῶν. Διὰ νὰ ἐξαγοράσετε προϋπηρεσίαν πρέπει νὰ ἔχετε τοιαύτην εἴτε ὡς ἐφημέριος πρὸ τῆς ἰδρύσεως τοῦ TAKE ἢτοι πρὸ τοῦ ἔτους 1930, ἢ δημοσίαν ἢ εἰς νομικὸν πρόσωπον δημοσίου δικαίου. Πρόκειται περὶ ἐξαγορᾶς προσφερθείσης ὑπηρεσίας καὶ ὄχι περὶ ἐξαγορᾶς χρόνου. Δικαίωμα συνταξιοδοτήσεως θὰ ἀποκτήσετε τὴν 31-12-1963. Πρὸ τῆς ἡμερομηνίας αὐτῆς εἶναι ἀδύνατος ἡ συνταξιοδότησις σας ἐκτὸς ἐὰν ὑφίστανται λόγοι ὑγείας. Ἐὰν συμβαίνει τοῦτον γράψατέ μας διὰ νὰ σᾶς πληροφορήσωμεν σχετικῶς.— Αἰδεσ. Ι. Χ. Χ. Δυστυχῶς δὲν ἀπαλλάσσεσθε τοῦ χαρτοσήμου τὸ ὁποῖον εἶναι 3% ἐπὶ τοῦ ποσοῦ ὡς καλῶς σᾶς ἐπληροφόρησαν. — Αἰδεσ. Ἀντώνιον Κωστούλλιαν, Ἁγιον Βασίλειον Γυθείου. Ἡ ὑπ' ἀριθ. 1146/16-10-51 Πρᾶξις τοῦ Ἐπιφυλακτικοῦ Συμβουλίου ἀφορᾷ εἰς τὴν χειροτονίαν Ἐφημερίων τῶν Βορείων Τμημάτων τῆς χώρας, πρὸς πλήρωσιν τῶν ἐκεῖ κενῶν ἐφημεριακῶν θέσεων. Ἐπὶ τῇ βάσει τῆς Ὑ. Πράξεως ταύτης ἐξεδόθη ἡ ὑπ' ἀριθ. 98/1961 Ἐγκύκλιος τοῦ TAKE διὰ τῆς ὁποίας θεωρεῖται ὡς συντάξιμος χρόνος ὁ τοιοῦτος φοιτήσεως τῶν ἀνωτέρω ἐφημερίων εἰς τὰ Ἐκκλησιαστικὰ Φροντιστήρια. Ἐπομένως ἐνδιαφέρει μόνον τοὺς Ἐφημερίους τῶν βορείων τμημάτων τῶν χειροτονηθέντων βάσει τῆς ἀνωτέρω Ὑ.Π. καὶ ὄχι ὑμᾶς. Δικαίωμα συνταξιοδοτήσεως λόγω πολυετοῦς ὑπηρεσίας (35 ἐτοῦς) ἀποκτᾶται τὸ τέλος τοῦ ἐπομένου ἔτους. Διὰ νὰ βελτιώσετε τὴν σύνταξιν σας δύνασθε νὰ ἐξαγοράσετε τὴν ἐφημεριακὴν σας ὑπηρεσίαν ἀπὸ τοῦ Δεκεμβρίου τοῦ ἔτους 1927 μέχρι 1ης Ἰουνίου 1930, ὅτε ἰδρύθη τὸ TAKE. Διὰ τὴν ἐξαγορὰν θὰ πληρώσετε 10% ἐπὶ τῶν μηνιαίων ἀποδοχῶν, τὰς ὁποίας λαμβάνετε σήμερον, δι' ἕκαστον μῆνα ἐξαγοραζομένης προϋπηρεσίας. Τὰ οὕτω ἐξαγοραζόμενα ἔτη θὰ προστεθοῦν εἰς τὰ ἔτη συμμετοχῆς σας εἰς τὸ Τ.Α.Κ.Ε. Διὰ τὴν ἐξαγορὰν νὰ ὑποβάλετε αἴτησιν εἰς τὸ TAKE μέσῳ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως καὶ ἀφοῦ ἐγκριθῆ θὰ καταβάλετε τὸ ποσὸν τῆς ἐξαγορᾶς. — Αἰδεσ. Ἀθανάσιον Ἀργυρόπουλον, Ταξιάρχην Χαλκιδικῆς. Ἀπὸ τὸ TAKE ἐπληροφορήθημεν

ὅτι ἡ αἴτησίς σας διὰ δάνειον στεγαστικὸν ἔκκρεμῆ εἰσέτι. Ἡ προσφάτως χορηγηθεῖσα πίστωσις διετέθη δι' ἱκανοποίησιν ἐφημερίων ὑποβαλόντων αἰτήσεις εἰς χρόνον προγενέστερον τῆς ἰδικῆς σας αἰτήσεως. — Ἐφ' ἡμέριον Κυκλάδων. Ὅτι γράφομεν ἀνωτέρω διὰ τὸν αἰδ. Α. Καραφώτην ἰσχύει καὶ διὰ τὴν ἰδικὴν σας περιπτώσιν ὡς πρὸς τὴν αἰτουμένην ἐξαγοράν. Διὰ τὸ δάνειον ἐνεκρίθη ποσὸν 5.000 δραχμῶν, σχετικῶς δὲ εἰδοποιήθητε ὑπὸ τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. Τὰ αἰτηθέντα βιβλία ἀπεστάλησαν ταχυδρομικῶς. Ἡ ἐπιταγὴ σας δι' ἀξίαν βιβλίων ἐλήφθη. — Αἶδεσ. Παναγιώτην Μπίτζιον, Κουταλᾶ Κορινθίας. Ὡς γνωστὸν τὸ ποσὸν προικοδοτήσεως προήρχετο ἐκ δωρεᾶς τοῦ αἰοδήμου Ἀρχιεπισκόπου κυροῦ Θεοκλήτου, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ὁποίου καὶ ἠτόνησεν ἡ προικοδότησις. Πρὸς τὸ παρὸν δὲν ἀνεκοινώθη τί νεώτερον ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου. — Αἶδεσ. Παναγιώτην Κυριάκου Νεοχωράκιον Θηβῶν. Εὐχαρίστως σᾶς πληροφοροῦμεν ὅτι ἐξεδόθη ἡ σύνταξις σας, ἀνερχομένη εἰς τὸ ποσὸν τῶν 1044 δραχμῶν μηνιαίως. Ὡς ἐφ' ἅπαξ βοήθημα ἐκ τοῦ ταμείου Ἀρωγῆς χορηγεῖται τὸ ποσὸν τῶν 19.237 δραχμῶν. Ἐντὸς τῶν ἡμερῶν θὰ κοινοποιηθῆ πρὸς ὑμᾶς σχετικὸν ἔγγραφο τοῦ Τ.Α.Κ.Ε.

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Οἱ κίνδυνοι τῆς ἐφηβικῆς ἡλικίας καὶ τὸ ποιμαντικὸν ἔργον. — **Ἀρχιμ. Φιλαρέτου Βιτάλη**, Ἡ βλαφημία στῆγμα θλιβερὸ τοῦ αἰῶνός μας. — **Φώτη Κόντογλου**, Ταπειναὶ σημειώσεις εἰς τὰς ἐπιστολάς τοῦ Ἀπ. Παύλου. — «Φιλοθέου Ἀδολεσχίας» μέρος δευτέρον. Ἐπιστάσις καὶ διδάγματα ψυχοφελῆ καὶ σωτηριώδη ἀπὸ τὴν Ἐξοδο, ὑπὸ **Εὐγενίου Βούλγαρη**. Μετάφρ. **Θεοδόση Σπεράντσα**. — **Βασ. Ἡλιάδης**, Ὁ εὐαγγελισμὸς, συναργερμὸς ὑποβλητικὸς τῆς Χριστιανικῆς καὶ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐθνικῆς ψυχῆς ἡ Ἱστορία τῆς εἰκόνης τῆς Μεγαλόχαρης. — Ἀποσπάσματα ἀπὸ τὸν «Εὐεργετινὸν» ἢ «Συναγωγὴ ἠθικῶν διδασκαλιῶν». Ἀπόδοσις **Ἀνθίμου Θεολογίτη**. — **Βασ. Μουστάκη**, Ὁ Χρῦσανθος καὶ ἡ Δαρεία. — Ἀλληλογραφία.

Δι' ὅ,τι ἀφορᾷ εἰς τὸν «Ἐφημέριον» ἀπευθυντέον:
Πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ Περιοδικοῦ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»
Ὅδὸς Φιλοθέης 19 — Ἀθῆναι. Τηλ. 27-689.

Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας. Ἰασιῶ 1. Ἀθῆναι.